

Mlašč tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov

4. leto / številka 8

V Celovcu, dne 21. februarja 1952

Cena 1 šiling

Dva obraza Zapadne Evrope

V zadnjih tednih se je izklesala nova os razvoja v Zapadni Evropi. Bonn-Pariz, to je novo osišče goganja.

Nemški in francoski parlament sta sklepala o evropski armadi in o Atlantski zvezi, torej o obrambi Zapada proti eventualnemu napadu iz Vzhoda. Nemški parlament je pri tem postavil v bistvu dve zahtevi:

1. Popolna enakopravnost in 2. Posarje je nemško ozemlje. Le če bosta ta dva pogoja izpolnjena, sme Zapad računati s tem, da bo nemški vojak zopet marširal in streljal.

Na ti dve zahtevi pa je jasno odgovoril tudi francoski parlament, kjer je prišla do izraza vsa zaskrbljenost vseh francoskih strank in vsega francoskega naroda. Zanimivo pri vsem tem francoskem stališču pa je velika zaskrbljenost glede Nemcev in Nemčije, ki je povsem, kar so poslanci v parlamentu povedali, večja kakor strah pred komunističnim Vzhodom. Francozi vsekakor računajo, da je med njimi in med komunistično Rusijo še v dva tabora razdeljena Nemčija.

Ko se je v francoskem parlamentu pojavil na govorniškem odru osiveli poslanec Heuillard in izjavil: „Smrti zapisani stari Vam govori. Videl sem, kako so v nemških koncentracijskih taboriščih umirali moji tovariši. Kar nas je preživelo, smo zaprili, da ne bomo nikdar dopustili zopetne upostavitve nemškega militarizma; to zapri- sigo hočem sedaj ob robu svojega groba tudi držati. Vsakokrat, kadar je miroljubna Francija zaupala Nemčiji, je Francija plačala račun. Varujte se! Za svojo osebo ne morem prevzeti odgovornosti, da bi moj sin z mojimi krvniki služil pri vojakihi.“

Te besede je sprejela vsa zbornica z velikim odobravanjem in predsednik zbornice se je govorniku toplo zahvalil za njegove besede, zunanji minister Schuman pa je s solzami v očeh stisnil govorniku roko.

Francoski narod ne more pozabiti tega, kar je doživel ob trikratni zasedbi Francije po Nemcih in sicer leta 1870 ter med obema svetovnima vojnoma. Radi tega taisti francoski narod s takim nezaupanjem gleda vprašanje vzpostavitve skupne armade zapadnih držav, ker je pač po vsej izkušnji nemška nevarnost bližja, kakor ruski komunizem.

Ne smemo sicer prezreti, da je tudi med francoskim narodom dosti zagovornikov sodelovanja z Nemčijo, ugotoviti pa moramo, da za enkrat nezaupanje še močno prevladuje.

Ne smemo prezreti, da tudi Angleži sami ne kažejo dosti interesa na skupni obrambi Zapada in Zapadne Evrope, da je tudi v njihovih vrstah še veliko nezaupanja do Nemcev.

To je obraz, ki ga kaže danes Zapadna Evropa.

Da pa bo slika popolna, moramo prikazati, tudi drugi obraz Zapada. Mislimo pri tem na Švico. Švica je že stoletja Evropi pravi zgled sožitja narodov in sicer narodov, ki so v zadnjem stoletju ponovno brusili orožje drug ob drugem. Tudi tu imamo Francoze in Nemce, ki pa živijo v dobrem sosedstvu. Poleg njih imamo še Italijane, da so tako zastopane v eni državi tri glavne narodnostne skupine zapadne Evrope. Ne samo, da ti pripadniki velikih evropskih narodov živijo v medsebojnem spoštovanju, oni pustijo živeti tudi v svoji sredi malemu narodu Retoromanov, kateremu priznavajo vse možnosti lastnega kulturnega in gospodarskega življenja, ali da se izrazimo z izjavami avstrijskega vicekanclerja Schärfa, oni pustijo tudi malemu narodu Retoromanov možnosti dihanja.

Čeprav v polni meri razumemo zaskrbljenost Francozov, vendar se nam zdi, da je zgled za ureditev vseh evropskih vprašanj le v Švici. V Švici moramo iskati vzorce no-

Atlantski svet v Lizboni

Po pogrebu angleškega kralja Jurija VI. so se sestali v Londonu k posvetovanju o nemškem vprašanju zunanji ministri Združenih držav, Velike Britanije in Francije. Ob koncu posvetovanj so povabili še zapadnonemškega kanclerja Adenauerja na ta posvetovanja. Poročilo o tej konferenci pove, da bodo zapadni zavezniki sklenili z Zapadno Nemčijo nekaj poseben mir, da bo končana zasedba Zapadne Nemčije in da bo posebej določeno, katero in koliko orožja sme Nemčija proizvajati sama.

Francija za evropsko armado

Po dolgotrajnem razpravljanju v francoski poslanski zbornici, kjer je nastopilo večje število govornikov proti vzpostavitvi skupne evropske vojske, v kateri naj bi bili tudi nemški oddelki, je končno prišlo do glasovanja. Na glasovanje je gotovo v precejšnji meri vplivala tudi želja Združenih držav, naj bi francoska poslanska zbornica ne onemogočila vzpostavitve evropske vojske. In res je pri glasovanju dobila vlada 327 glasov. Proti vladnemu predlogu, ki priporoča pod gotovimi pogoji tudi vključitev Nemčije v evropski obrambni sistem, je bilo 287 poslancev.

Medtem je bilo tudi v Bonnu sklenjeno, koliko naj bi prispevala Zapadna Nemčija k oborožitvi Zapadne Evrope. Ta znesek je bil določen na 11.25 milijard nemških mark. Ta vsota predstavlja 10.5 odst. zapadnonemškega narodnega premoženja, medtem ko dajo Združene države za oborožitev 17.6 odst., Velika Britanija 12.8 odst. in Francija 11 odst. svojega narodnega premoženja.

Zborovanje Atlantske zveze

Vsa ta posvetovanja v Londonu in tudi glasovanje v francoski poslanski zbornici pa je samo uvod in priprava za posvetovanje zunanjih ministrov držav Atlantske zveze, ki se je pričelo v sredo, dne 20. februarja, v portugalskem glavnem mestu, v Lizboni. To posvetovanje je bilo že večkrat preloženo in mu prisojajo nekateri — med temi tudi ameriški zunanji minister Dean Acheson — zgodovinski pomen. Posvetovanje je v poslopju portugalske poslanske zbornice.

Na tem posvetovanju bo verjetno portugalski zunanji minister predlagal, da je treba tudi Španijo vključiti v obrambni sistem Zapadne Evrope. Saj je Španija dežela, ki se je prva začela učinkovito boriti proti komunizmu. Portugalski zunanji minister predlaga, naj bi Združene države in Portugalska sklenili medsebojno obrambno pogodbo, ki naj bi omogočila tudi Španiji vključitev v ta ožji obrambni sistem.

Francoski zunanji minister bo verjetno predlagal, naj bi tudi Tunezijo in Maroko vključili v zapadno-evropski obrambni sistem.

Nadalje bodo zunanji ministri Združenih držav, Velike Britanije in Francije predlagali, da je treba tudi Nemčiji omogočiti sodelovanje na posvetovanjih, ko se odloča o Nemčiji, četudi Nemčija — po posebni želji Francije — ni še članica Atlantske zveze in je tudi njen sprejem za nedoločen čas odložen.

Posledice zasedbe Avstrije

Na seji ministrskega sveta je zvezni kancler dr. ing. Figl sporočil, da je zavezniški svet poslal vladi obvestilo, iz katerega je razvidno, koliko bodo znašali zasedbeni stroški v letu 1952. Za vsako zasedbeno oblast so določeni stroški na 151 milijonov šilingov, torej za vse štiri zasedbene oblasti skupno na 604 milijone šilingov.

Kakor pa je znano ameriška zasedbena oblast tega zneska ne izrablja, ampak ga pusti v avstrijski državni blagajni, ker ameriška vlada sama plačuje vse zasedbene stroške ameriške vojske v Avstriji.

Avstrijsko komunistično časopisje je ostro napadlo avstrijskega zunanjega ministra dr. Gruberja zaradi nedavnega govora na avstrijskem radiu in mu očita, da je v tem govoru naznačil možnosti razdelitve Avstrije v vzhodni (sovjetski) in zapadni (ameriški) del.

Sedaj je začelo o tem pisati tudi tujezemsko komunistično časopisje. Glasilo italijanske komunistične stranke, „Avanti“, trdi, da je avstrijski zunanji minister razpravljal z načelnikom generalnega štaba

vojske Atlantske zveze o oborožitvi Avstrije.

Tudi glasilo sovjetske komunistične stranke, „Pravda“, piše o načrtu posebnega miru za Avstrijo, ki naj bi onemogočil delo zavezniškega sveta na Dunaju in ki naj bi razdelil Avstrijo v dva dela.

SMRT ...

V Ljubljani je v svoji vili umrl dne 15. februarja inž. Dušan Šernec, bivši minister kraljevske Jugoslavije, prvi ban Dravske banovine, kraljevski namestnik, pozneje partizan in član izvršnega odbora osvobodilne fronte.

V zaporih v Sremski Mitrovici je umrl bivši hrvatski narodni poslanec in zagovornik hrvaške samostojnosti, zagrebški odvetnik dr. Tomo Jančič, star šele 53 let.

Na svojem domu na južnem Norveškem je umrl 19. februarja norveški pesnik in imetnik Nobelove nagrade Knut Hamsun, ki so ga obdolžili po končani vojni sodelovanja z medvojnim predsednikom norveške vlade, Quislingom. Bil je star 92 let.

Dve izjavi

1. Po Reuter-jevem poročilu iz San Francisca je prejšnji ameriški veleposlanik v Jugoslaviji, Arthur Bliss Lane, izjavil, da bi jugoslovanska vojska ob sovjetskem napadu ne ostala zvesta maršalu Titu in bi razpadla. To svoje naziranje utemeljuje vele-

vo Evrope, če naj sploh še računamo z Evropo, kakor jo poznamo in kakršno bi želeli v bodočnosti.

Le vzajemnost evropskih narodov bo nudila enim in drugim življenjsko možnost ali pa bo medsebojno sovraštvo rodilo pogin vseh. Tega pa verjetno ne eni in ne drugi nočejo.

poslanik z vtisi, ki jih je „dobil v razgovorih s kmeti ob svojem potovanju po Jugoslaviji v minulem letu.“ — In nadalje je rekel bivši veleposlanik, da more biti edini pravi razlog za Združene države, da podpirajo denarno Tita v tem, ker naj bi se boril proti komunizmu. Vendar pa se mora vprašati, ako Amerikanci v resnici želijo, da njihova vlada podpira „režim, ki za- sužnjuje narod“.

2. Moskovski radio je v nedeljo sporočil, da odporniško gibanje proti Titu narašča v taki meri, da more Moskva reči sledeče: „Že je blizu dan, ko bo enkrat za vedno odstranjen fašistični Titov režim“.

Prepričajte se neobvezno
o naši nedosegljivi izbiri

otroških vozičkov
in otroških posteljic

Grüner

Celovec-Klagenfurt, Burggasse

KRATKE VESTI

Italijanski konzul v Celovcu, dr. Diego Soro, je prevzel važno mesto pri italijanskem poslaništvu na Dunaju. Na njegovo mesto v Celovcu je bil imenovan konzul Roberto Cerchione, ki je bil doslej v Lizboni.

Med Avstrijo in Nemčijo je bil sklenjen dogovor o skupni gradnji novih velikih elektrarn na Donavi. Avstrijska in bavarska vlada bosta prispevali po tej pogodbi vsaka polovico stroškov.

Na Dunaju je bila te dni v ministrstvu za kmetijstvo in gozdove mednarodna konferenca za varstvo rastlin proti raznim škodljivcem.

V velikih železarnah in jeklarnah „Alpine Montan“ (državno podjetje) v Donawitz-u so stavili te dni v obrat veliko novo valjarno železa (Walzwerk). Gradbeni stroški so bili 139 milijonov šilingov. Za pogon nove valjarne je treba 7000 konjskih sil in valjarna more proizvajati na uro 125 ton valjanega železa.

Tovorne pristojbine na italijanskih državni železnicah so bile povišane s 1. februarjem za 8 do 10 odstotkov.

V Teheranu je bil pri atentatu nanj težko ranjen glavni sodelavec perzijskega ministrskega predsednika pri poddržavljenju petrolejske industrije, Husein Fatimi.

S pristankom Združenih držav so ustanovili na Japonskem obrambno ali vojno ministrstvo, ki od leta 1945 ni več obstajalo.

Poslanska zbornica v Iraku je odobrila z 89 glasovi proti 7 glasovom opozicije novo pogodbo z družbo „Irak Petroleum Company“ zaradi izkoriščanja petrolejskih vrelcev v Iraku. Pogodba predvideva za vlado v Iraku 50 odstotkov celotnega dobička.

K proslavi „Dneva sovjetske armade“ dne 22. februarja je povabila sovjetska vlada med drugimi v Moskvo tudi štiri zastopnike japonskega zunanjega ministrstva.

Poljsko sodišče v Katovicah je obsodilo na smrt tri Poljake, ki so bili obtoženi, da so vohunili za Združene države.

V času od 26. februarja do 5. marca bodo v Sredozemskem morju skupne pomorske vojaške vaje brodograjskega Združenih držav, Velike Britanije, Francije in Italije.

NOV MLADINSKI LIST

Z odobrenjem prosvetnega ministrstva na Dunaju je izšel nov mladinski list „MLADI ROD“ za uporabo na dvojezičnih šolah in na glavnih šolah.

List je zelo okusno opremljen, lep po obliki in pester po vsebini. Gotovo bo v veliko veselje mladini in pomoč učiteljem, katerim primanjkujejo vsi slovenski učni pripomočki.

List izdaja delovni odbor učiteljev na dvojezičnih šolah, za vsebino odgovarja strokovni učitelj, g. Bernhard Strauss, tiska tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

List se naroča pod naslovom „Mladi rod“, Celovec, Viktringer Ring 26, in stane vsaka mesečna številka 1 šiling.

Na pustno nedeljo,

dne 24. februarja, ob 2. uri popoldne, prirede gojenke kmetijsko-gospodinj-skega tečaja v „Narodni šoli“ v Št. Rupertu pri Velikovcu v dvorani telovadnice pustno predstavo.

Da se boste prijetno zabavali in pošteno nasmejali, bodo poskrbele gojenke s pestrim in pisanim sporedom. Med smešnimi prizori se bo vrstilo pisano petje, manjkalo ne bo veselega rajanja, čuli boste zabavne kuplete. Tamburaši nam bodo tudi prijetno krajšali čas.

Ne zamudite lepe prilike in pridite na predstavo ob blizu in daleč. Ne bo vam žal. Domov boste odhajali zadovoljni in židane volje. To vam obljublajo gojenke, ki vas na priveditev prav lepo vabijo. — Torej na veselo svidenje v nedeljo v Št. Rupertu!

Politični teden

Po svetu . . .

V anglo-egiptskem sporu radi Sueškega prekopa še ni prišlo do ožjih razgovorov in stikov. Površno pogledano bi dobili vtis, da sta se obe strani opomogli od velike nevarnosti, ko je vse kazalo, da bo prišlo do vojne, oz. do angleškega pohoda na Kajro. Nekaj časa mora preteči, da se pomirijo duhovi in se oba nasprotnika zedinita glede poravnave škoda in raznih prestižnih vprašanj, katerih rešitev je predpogoj za obravnavanje konflikta okrog Sueškega prekopa. To bo pa trd oreh. Egipčani prav neradi popuščajo in kot „politično“ gesto so mnogi smatrali napis na mrtvaškem vencu, katerega je egiptovski kralj poslal v London: „Faruk II. kralj Egipta in Sudana“ (Sudan je sporno ozemlje).

V Tunisu se nadaljujejo manjši spopadi. Majhno neviščnost je Francozom pripravil Franco, ki je španski koloniji Maroko podelil samostojnost. V sosednjem francoskem Maroku tega še nimajo in tam je živ spomin na narodnega junaka in upornika Abdel Krima, ki je Francozom dal med prvo in drugo vojno toliko opraviti.

Sploh jo ni kolonialne sile, ki bi se mogla pohvaliti z zadovoljnimi narodi v svojih kolonijah. Poleg tega pa naraščajo težave doma in v evropskih mednarodnih odnosih.

Ali bo francoski parlament pristal na sodelovanje z zapadne Nemčije v obrambnem sistemu zapadne Evrope in s tem na njeno oborožitev?

Da so Francozi prav v tem pogledu nadvse občutljivi, je razumljivo. Od sklepa francoskega parlamenta je v največji meri odvisno, ali bo konferenca sil Atlantske zveze v Lizboni uspela ali ne. Ko to pišemo, še ni prišlo do odločilnega glasovanja in njega izid bo odvisen od socialistične stranke, ker samo z njo more Faurejeva vlada sredine doseči potrebno večino. Po zadnjih poročilih je vlada sprejela nekatere socialistične pogoje in nato je njih voditelj Mollet izjavil, da bodo socialisti glasovali z vlado. Ker pa tam ne vlada obvezna strankarska disciplina, ostane tudi izid do zadnjega negotov. Proti oborožitvi Nemčije so tako komunisti kot desničarski De Gaullisti.

Spor radi Posarja je privedel do zadnje napetosti med Francijo in Nemčijo.

Nemci se pač v malo preveliki meri zavedajo, da jih Zpad potrebuje in hočejo iz tega položaja — kar je tudi razumljivo — čim več izsiliti. Nedvomno je njih cilj vrnitev Posarja. Čeprav je prebivalstvo tam do 90 odst. nemško, je nacionalizem v njem

malo razvit. Ko so po zadnji vojni Francozi prevzeli upravo, so Posarcem nudili vsega, kar so samo imeli. Medtem ko je bilo prva leta po vojni v Posarju dovolj, so v zapadni Nemčiji gladovali in popravljali ruševine. Takrat so bili Posarci Francozom hvaležni povsem po pogovoru „ubi bene, ibi patria“ (kjer je kruh, tam domovina). Zadnji dve leti se je položaj spremenil v toliko, da je tudi zapadna Nemčija dosegla predvsem iz ameriške pomoči neko stopnjo blagostanja, medtem ko se je življenjski nivo v Franciji znižal. Verjetno posarsko prebivalstvo ne želi priključitve

niti k Franciji niti k Nemčiji, pač pa želi samostojnost v okviru Panevrope. Povsem nemogoče je zatrditi, kdaj in kako se bosta oba nacionalizma, nemški in francoski — zedinila na tem koščku bogate zemlje. In kako dolgo bo Amerika gledala ves ta prepir, ki že meji na grožnje?

Francoski parlament bo verjetno izglasoval vladi zaupnico. S tem bodo Nemci spet mogli postaviti svoje divizije. Končano pa bo s tem zgolj eno poglavje v razvoju zamotane svetovne politične in vojaške strategije. Spet smo na prvotni izhodni točki: kaj bo rekla na to Sovjetska zveza?

Sneg, sneg . . .

Prejšnjo sredo in četrtek je snežilo, snežilo nepretrgoma, kakor da so se odprle vse zatvornice neba. Ni čudno, da se je naletelo snega, kakor ga že najstarejši ljudje pri nas ne pomnijo. Prve posledice so bile, da so bili naenkrat celi kraji, še bolj pa posamezna naselja in gorske kmetije odrezane od sveta. Kaj bo sledilo, ko se začnejo te snežne mase topiti, ako bi bilo to prehitro, o tem pa raje danes še ne premisslujemo.

Sneg je napravil celo revolucijo v prometu, ali bolje rečeno, je prekinil vsak promet. Po zasneženih cestah so nekaj časa še poizkušali avtomobili in avtobusi svojo srečo, dokler niso bili prisiljeni, da se obrnejo in skrijejo po garažah, nekateri pa so ostali zasneženi sredi ceste. Zato je bil nekaj dni ukinjen vsak avtobusni promet ne samo na stranskih progah, tudi na glavnih progah do ponedeljka niso vozili avtomobili in vsi kraji ob teh progah so ostali brez vsake poštnice zveze; sreča je bila, da so delovale še telefonske in brzojavne zveze.

Ne samo avtobusi, tudi vlak je poizkušal z velikimi, večurnimi zamudami, kako bi se preril skozi snežne mase. Ako je pri tem naletel še na zamete, ga je to ustavilo sredi proge. Zato je bilo ravnateljstvo državnih železnic prisiljeno, da je za tri dni ukinilo skoraj vsak železniški promet. Saj je moral celo brzovlak na progi proti Italiji čakati dva dni.

Najbolj je bil v prometu prizadet Beljak, ki je tudi važno železniško križišče. Ker je sneg ravno tu na obeh kolodvorih popolnoma onemogočil vsak promet, je bila pretrgana zveza Koroške proti Italiji, proti Jugoslaviji, pa tudi v vse smeri in vse doline, v katere gre promet iz Beljaka.

Do danes, ko to pišemo, je vzpostavljen promet po glavnih cestah in na vseh železniških progah, so pa še nepristopne za avtomobile stranske doline pod Karavankami, kakor na pr. doline iz Borovelj in pa iz Železne Kaple.

Snega je zapadlo v dolinah do 1.10 m, neprimerno več pa seveda po hribih in po gorah.

Iz sosednje Slovenije poročajo, da je zapadlo v Ljubljani snega 1.40, po nekaterih krajih pa leži tam sneg do višine 8 metrov. Plazovi so v nekaterih krajih napravili že veliko škodo, tudi večje število ljudi je podstih. O takih nesrečah pri nas za enkrat še ni treba pisati. Le to nam poročajo z raznih strani, da se pod veliko težo snega rušijo ostrejša.

AMERIŠKO DRŽAVLJANSTVO INOZEMCEM—VOJAKOM

Ameriška predstavniška zbornica je odobrila zakonski osnutek o podelitvi ameriškega državljanstva vsem tujcem, ki služijo v oboroženih silah Združenih držav med 25. junijem 1950 in 30. junijem 1955.

Po poročilu člana predstavniške zbornice, Francis E. Walterja, ki je predlagal omenjeni zakonski osnutek, služi sedaj v ameriških oboroženih silah približno 58 tisoč tujcev, od tega približno 12 tisoč preseljenih oseb. — Zakonski osnutek mora odobriti še senat.

† Dr. Matija Murko

V Pragi je umrl v 92. letu starosti veliki slovenski slavist, prof. dr. Matija Murko.

Matija Murko je bil rojen leta 1861 v Drsteli pri Ptujju na Štajerskem. Srednjo šolo je obiskoval v Ptujju in v Mariboru, univerzo pa na Dunaju pri slavnem slavistu Miklošiču. — Služboval je najprej na Dunaju kot predavatelj slovensčine in ruščine na visokih šolah, leta 1902 je postal redni profesor na univerzi v Gradcu. Leta 1917 so ga poklicali za profesorja slavistike na univerzo v Lipskem (Leipzig), po prvi vojni pa je postal profesor za južnoslovanske jezike in književnost na Karlovi univerzi v Pragi.

Ko je bil dr. Murko leta 1931 upokojen, je pa znanstveno deloval še dalje. Izbran je bil za predsednika Slovanskega instituta

OB ZAKLJUČKU DELOVANJA IRO

Prejšnji teden je prispela v Nev York zadnja ladja z begunci iz Evrope v okviru preseljevalnega načrta mednarodne begunske organizacije (IRO). Ladja je pripeljala 1272 beguncev.

Skupno je s pomočjo IRO prišlo v Združene države 316.000 beguncev.

Skupno je od svojega početka pa do 31. januarja letos, ko je ta organizacija prenehala delovati, skrbela za 1, 600.000 preseljenih oseb. Od teh jih je več kakor en milijon našlo novo domovino preko morja. V svojo prvotno domovino se je vrnilo razmeroma le malo število beguncev. Nikogar pa niso silili, kakor je to želela Sovjetska zveza, da se vrne domov, ako tega ni sam želel.

Generalni direktor IRO, I. Donald Klingsley, je pri tem naglasil, da je preselitev nad en milijon oseb iz Evrope znaten doprinos k rešitvi vprašanja preobljudenosti Evrope. Zato je mogoče trditi, da je ustanovitev in delovanje Mednarodne begunske organizacije najdonosnejša povojna ustanova zapadnega sveta.

IRO je vzdrževalo 18 držav članic, ki so prispevale skupno okrog 400 milijonov dolarjev. Tako je prišlo na vsakega begunca, ki mu je nudila IRO pomoč, povprečno po 250 dolarjev.

GRČIJA IN TURCIJA V ATLANTSKI ZVEZI

Ameriški senat je končno ratificiral zapisnik o sprejemu Grčije in Turčije v Severnoatlantsko obrambno zvezo. Za sprejem se je izreklo 73 glasov, proti sta bila le dva.

Pred tem je bil zapisnik pred senatom že prejšnji teden. Ker pa se je tedaj glasovanja udeležilo le manjše število senatorjev, je bila o sprejemu Grčije izrečena želja, naj bi o sprejemu Grčije in Turčije povedali svoje mnenje še ostali člani senatorske zbornice.

V dvodnevni debati se sedaj ni pojavil noben glas opozicije. Številni senatorji so celo hvalili lojalnost, pogum in vdanost, s katerimi pristopata ti dve državi k obrambi miru.

SOVJETSKÉ DIVIZIJE

Po ugotovitvah vojaškega svetovalca v zapadno-nemški vladi v Bonnu ima Sovjetska zveza na zasedenem ozemlju Vzhodne Nemčije, Avstrije ter na ozemlju Poljske, Češkoslovaške, Madžarske, Romunije in Bolgarske skupno 35 dobro opremljenih divizij.

Kaj misli general Eisenhower?

Ameriški list „Springfield Republican“ prinaša članek, v katerem razpravlja o mnenju, ki ga je general Eisenhower izrazil pred kratkim v nekem intervjuju o Evropi in Sovjetski zvezi.

Kakor pravi ta list, je Eisenhower dejal, da ni kmalu pričakovati splošnega napada Sovjetske zveze in da naj bi po njegovem mnenju evropski narodi pospešili svoje prizadevanje za tesnejšo politično in gospodarsko združitev. Te izjave imajo poseben pomen, ker jih je dal general Eisenhower, ki ima zaradi svojega posebnega položaja posebno jasen pregled nad dogajanjem, pregled, kakor ga ima le malo ljudi. List nato nadaljuje:

„Četudi morda ni točno generalovo mnenje, da bodo notranje slabosti, omejena industrijska proizvodnja ter prevozne in prometne težave sovjetskega področja odvrnile Moskvo od tega, da bi sprožila novo svetovno vojno, pa ga mnoga očitna dejstva vendar potrjujejo.“

O generalovem zaključku, da ne ve, kako naj bi prišlo do uspešnega gospodarskega sodelovanja evropskih držav, dokler ni med njimi političnega sodelovanja, pravi list, da je to točno, posebno z ozirom na mednarod. razvoj v zadnjih letih. Zahodna Evropa ima poleg Amerike največjo potencialno moč, v kolikor gre za zemljepisno nerazdeljena področja, in jasno je, da bi bilo mogoče to latentno učinkovito moč najlažje spremeniti v stvarno moč tako, da bi združili gospodarske činitelje in spojili

politične sile, ki so zdaj še v glavnem razdeljene.

Če bi se vse zahodne evropske države s svojim inteligentnim ljudstvom, bogatimi gospodarskimi možnostmi, tehnično sposobnostjo in skupno kulturno tradicijo združile, bi bila s tem ustvarjena trdna struktura gospodarske, politične in vojaške sile, ki bi bila skoraj nepremagljiva ter bi mogla postati najvažnejši branik svobode na svetu.“

ODVETNIKI V JUGOSLAVIJI

Pred vojno je bilo v vsej Jugoslaviji kakih 2800 odvetnikov. Po imeniku Odvetniške zbornice v Zagrebu ob koncu lanskega leta pa posnemamo podatke za sedanji čas (leto 1951):

Po stanju od 1. julija 1951 je bilo v Jugoslaviji skupno 1213 odvetnikov in sicer v posameznih republikah: Srbija z Vojvodino 769, Hrvatska 282, Slovenija 88, Bosna in Hercegovina 43, Makedonija 26 in Črna gora 5.

Po ljudskem štetju z dne 15. marca 1951 bi prišel po en odvetnik na 13.000 prebivalcev v celi državi. V Srbiji pride en odvetnik na 8500, na Hrvaškem na 13.300, v Sloveniji na 15.700, v Makedoniji na 44.000, v Bosni in Hercegovini na 59.050 in v Črni gori na 75.300 prebivalcev.

V zadnjem času se zaradi napredovanja demokratizacije sodstva in uprave po zapadno-evropskem in ameriškem vzorcu število odvetnikov spet večja.

„Fantje na vasi“ v Zmotičah pri Prangarju

Večkrat so nas naši bratje iz bele Ljubljane že obiskali ter nam zapeli nekaj naših lepih narodnih pesmi. Da pa nas bodo obiskali „Fantje na vasi“, pa nismo verjeli. In res. Prišli so med nas ter nas s svojim prelepim petjem razveselili.

Polagoma se je Prangarjeva dvorana napolnila in večer, kateri nam bo ostal dolgo v spominu, se je pričel. Kot v uvod, so nam naši pevci zapeli in namesto nas pozdravili te privlačne in dobre pevce.

Nato pa so nastopili oni. Njihova pesem, vesela kot žalostna, umetna kot narodna, je zvenela po dvorani in veselje jih je bilo poslušati. Pesem za pesmijo se je vrstila, vsaka je bila lepša. Posebno „Zabe“ so povzročile navdušenje med gledalci. Morali so jo ponoviti in še in še bi jo poslušali. Glasovi so se prelivali in navduševali vedno bolj in bolj. Vmes pa, da so si pevci nekoliko odpočili, so nam zapeli naši pevci. Tudi godci so godli, da so nam tako

skrajšali odmore. Toda „Fantje na vasi“ so imeli razumevanje za nas. Niso nas pustili dolgo čakati, peli so nam kar naprej. Kljub temu, da je cel nastop trajal skoro tri ure, smo bili nenasitni. Še in še bi jih hoteli poslušati. Zbrali smo se nato v posebni sobi, kjer smo jih imeli priliko še in še slišati. Pozno v noč je zvenela njihova pesem in še nismo hoteli domov. Toda „Fantje“ so bili utrujeni in morali so se podati k počitku, kajti imeli so še marsikaj pred seboj. Tudi mi smo se radi ali neradi razšli in pohiteli domov. Večer, katerega so nam pa pripravili ti odlični pevci, nam bo ostal v nepozabnem spominu.

Vam pa, dragi bratje iz Ljubljane, se zahvaljujemo za ta lep večer in Bog daj, da bi Vas skoro zopet mogli pozdraviti v naši sredi. Vaša pesem nas bo spremljala povsod in navdajala duha, kjerkoli bomo hodili. Pridite skoro zopet med nas ter Bog Vas naj živi še na mnoga leta!

† JANEZ URANK, pd. KAVH

„Umrli je mož“

Poznala ga ni le Podjuna, vsa slovenska Koroška ga je poznala, Kavha v Encelni vasi. Zato se tudi po vsej slovenski Koroški klanjamo ob njegovi smrti znanči in prijatelji, sodelavci na narodnem, gospodarskem in prosvetnem polju, saj je bila tudi njegova smrt le žrtev, ki jo je doprinesel radi svoje narodne zavesti. Komaj v 62. letu — dolgo bi še lahko bil med nami — ga je strla zahrbtna bolezen, ki mu jo je vtisnila njegova križeva pot v Dachau-u, kamor ga je spravila krvava roka fašističnih rabljev.

Kavhov dom je že desetletja znan po svoji trdnosti. Skrbno obdelan grunt daje kruha ponosnemu rodu, ki je na tem svojem gruntu pognal močne korenine, korenine v slovenski zemlji, čile in zdrave. Te korenine so srkale iz podedovanega spoštovanja pred božjimi zakoni, pred zakoni našega narodnega življenja, pred skrivnostjo družine, te po naravnih in božjih zakonih najmanjše in ožje krvne skupnosti na narodnem telesu.

Tako je tudi rajni Kavh — Hanžja, kot so ga najožji znanci nazivali — bil že od mladih dni poln idealov, ki mu jih je vsadila v srce Kavhova domačija. Po prvi svetovni vojni je prevzel dom in si zbral za ženo Amalijo Kuhar, ki mu je bila na vsej življenjski poti zvesta družica. Nesrečni plebiscit ga je hudo prizadel, vendar je s pomočjo svoje žene prijel zopet pridno za delo. Ljudje so ga spoštovali in minula je polagoma mora, ki je od plebiscita sem ležala na naših ljudeh. Tako je zmaga priljubljenost in sposobnost rajnega, da so ga po osmih letih izvolili za župana v Galiciji. Ko je prva doba njegovega županovanja minila, so ga izvolili v drugič in šele diktatura mu je proti volji prebivalcev odvzela skrb za občane. Ni človeka, ki bi mogel rajnemu Kavhu oporekati nepristranost: za vse je skrbel in vsem pomagal, ne glede na njihovo politično naziranje. V vsakem je videl brata iz istega rodu, pa če je bil še tako zaslepljen.

Moža takih vrlin so poznali daleč naokrog in zato je bil tudi leta 1932 izvoljen za okrajnega kmečkega predsednika. Videl je, kako je naša slovenska zemlja v primeri z nemškim delom dežele zapostavljena. Zato je vse svoje moči ter zmožnosti zastavil povsem v prid zboljšanja tega stanja. Diktatura, ki ji naših slovenskih kmetij ni bilo mar, ga je odstranila končno tudi s tega mesta.

Javnega dela rajnega bi si ne mogli predstavljati, če bi ne bil on sam za vse to ustvaril poprej in medtem tudi potrebne temelje. Kot dolgoletni predsednik posojilnice, zadrugnik pri zadrugi v Železni Kapli in Sinči vasi, je pomagal kmetom so-

sedom z nasveti in s posredovanjem praktične pomoči na zadrugi podlagi. On je bil prvi daleč naokrog, ki je nabavil prve kmetijske stroje ter podučeval sosedo in razblinil pomisleke raznih strahopetcev. Umetno gnojilo so preizkusili najprej pri Kavhu. Ko je bil dohodek v svinjereji, so imeli tam najlepše prašiče. Vzgliedi mičejo in tako se lepim žitnim poljem niso samo čudili, ampak so začeli posnemati način obdelovanja zemlje. „Kavh pač zna“, so dejali in to je le večalo njegov ugled.

Da je treba prosvetnega življenja, to je bil pokojni že dolgo vedel in zato je bil

kot župan prvi glavni iniciator ustanovitve slov. prosv. društva v Galiciji, ki tudi po 2. svetovni vojni še ni zamrlo in še danes deluje. Priskočil je tudi gmotno na pomoč, če so prosvetaši kaj rabili in v največje veselje mu je bilo, če je videl uspehe; tako se je na primer iskreno veselil, ko so pri pevskih koncertih želi Galičani dobre uspehe.

Kavha so poznali vsi, da je bil vedno dobre volje. Nasilje nacizma mu je zatemnilo obraz in ljudje so rekli, da se je zelo postaral. Naša slika ga kaže za časa njegovega najbolj razvitega dela, ko je bil župan in okrajni kmečki vodja. Nacizem ga je iztrgal z družino vred z rodne zemlje. Pustil pa je doma, v domači zemlji, korenine, pregloboko je bil zaraščen vanjo. Pa to ni bilo zadosti. Fašizem ga je v izgnanstvu odtrgal še od družine in ga pognal v Dachau. Dvakrat je bil, izmozgan in izčrpan, brezpravna raja, nekdanj svoboden, ponosen kmet, dodeljen uničevalnemu transportu v Oswiezin (Auschwitz) in komaj se je posrečilo, da so ga na prošnje sina in Hartmanovega Folteja rešili znanci iz tega transporta.

Žena njegova, Kavhova mama, pa je — kot vedo vsi izseljenci — v izseljeništvu galarala noč in dan, da je možu lahko kaj po-

slala. Vedela je, da bi ga drugače Dachau popolnoma strl. Gotovo, le te pošiljke izmozgane žene in družinske matere so omogočile, da ni docela podlegel že prej in je tako še lahko videl svoj dom in končno na njem umrl, ne pa v tujini.

Tako se je torej vrnil na svoj ljubljani dom. Duh je bil še odporen in nezlomljen, vendar je bilo telo tako bolno in ni moglo več pognati doma zdravih korenin. Sam si je bil svest smrtne kali, ki jo je nosil v prsih, vendar je kljub temu še vedno našel med znanci pot do vesele razigranosti, četudi je ob višku — rad z grenkobo dostavil: „Saj ne bom več dolgo!“

V njegovo največje veselje so mu bili v teh zadnjih letih njegovi pridni otroci. Počasi, s palico v roki, je hodil gledat, ko so zidali novi hlev, ko so popravljali hišo in sploh po vrnitvi iz izseljeništvu posestvo spravili zopet v normalni tek. Pred svojci svojega veselja nad neupogljivim življenjem na domu ni rad pokazal, še to pa ono je rad drugače „zašafal“, a pred znanci je kaj rad solznih oči rekel: „Tako so pridni,

rad jih imam; ja, že koj prav naredijo, četudi včasih ni vse po moji volji.“ Zato si je zadnje ure svojega življenja želel le eno najbolj: da bi imel okoli sebe vse svoje otroke. Na žalost so razmere to preprečile.

Sneha je bilo te dni toliko, da nikamor nisi mogel. Tembolj je velika udeležba pri pogrebu v soboto bila ponosen dokaz, da je rajnega Kavha vse spoštovalo. Do kolen v snegu so prigazili Apačani, Inčani pa so v roboti prekidali vso pot do ceste, da so se znanci in prijatelji lahko prišli posloviti od dragega rajnega. Pevcarjevi pevci, s katerimi je rajni bil tako rad v veseli družbi, so mu doma in ob grobu poslednjič zapeli v slovo.

Pokojnemu Janezu Uranku bomo v naših vrstah vedno ohranili blag spomin v želji, da bi tudi v naslednjih rodovih ostali korenjaki kot on. Njegovi ženi, otrokom Jankotu, Mojci, Katici, Maleji, Jozeju, Reziki, Franceju in Anici ter vsem ostalim sorodnikom pa izrekamo naše iskreno sožalje. Naj mu bo domača slovenska zemlja, ki jo je tako ljubil, lahka!

NOVE KNJIGE

Oswin Moro, St. Oswald ob Klein-kirchheim; Menschen, Sitte, Jahresbrauch-tum; ein Buch vom Kärntner Berg-Bauern-tum.

Ob desetletnici smrti pisca te knjige je njegov brat, dr. Gotbert Moro, ravnatelj celovškega muzeja, knjigo izdal.

Skozi sedemnajst let je obiskoval Oswin Moro vasico St. Oswald, da bi tam prodrl v dušo človeka domačina, da bi tam docela spoznal življenje na vasi in v kmečkem domu. Knjiga, katero imamo tokrat pred seboj, se posebno odlikuje v tem, da gre v globino in ne na širino.

Narodospisna dela, nemška in tudi slovenska, bolehalo predvsem na tem, da poskuša pisatelj zajeti kolikor mogoče široke plasti naroda in narodovega življenja. Oswin Moro pa je s svojim delom res dokazal, da je opazoval, poslušal in tudi slišal kmeta pri njegovem delu, pri njegovem praznovanju, da ga je videl pri molitvi v cerkvi in doma, da je prisluhnil otrokovi duši na vasi, da je poslušal tako hlapca kakor dekle v kmečki hiši.

Ob vseh prilikah v letu je bil Oswin Moro med vaščani v St. Oswald-u, doživel je z njimi velike praznike in svečanosti. Ob branju knjige res človek zaživi z osebami, s katerimi se pisec razgovarja, pogleda z njimi v domačo skrinjo, kjer so skriti zakladi družine in njenih prednikov. Z vaščani praznuješ post in pust, si z njimi ob velikonočnem žegnu, v senožeti in v gozdu.

Želeli bi takih knjig, ki bi prikazale poleg vse teže kmečkega življenja tudi vso njegovo lepoto.

Knjigo vsem, ki se bavijo z narodopisjem ali se za to vsaj zanimajo, prav toplo priporočamo.

Knjigo je izdalo zgodovinsko društvo za Koroško, natisnila jo je tiskarna Kleinmayr v Celovcu in stane vezana šil. 45.60.

Naše prireditve

VABILO

Farna mladina v Škocijanu bo zaigrala v nedeljo, dne 24. februarja t. l., znano burko „Repoštev“ ali „Vsega je enkrat konec“. Kdor se hoče res nasmejati, naj zagotovo pride ta dan v Škocijan. Igra bo v župnišču. Začetek ob pol 3. uri in jo zvečer ob 7. uri ponovimo. Vsi iskreno vabljeni!

VABILO

Farna mladina iz Globasnice vabi na pustno prireditev v nedeljo, dne 24. februarja 1952, ob pol 3. uri popoldne k Šoštarju. Na sporedu sta dve burki, in sicer: „Kakršen gospod tak sluga“ in „Snubač v pasti“.

Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj ne zamudi te prilike.

ŠT. JAKOB V ROŽU

Farna mladina priredi na pustno nedeljo, dne 24. februarja, ob pol 3. uri popoldne

SNUGULJČICO

čudovito lepo pravljico igr v 8. slikah.

V igri nastopajo: Sneguljčica, kraljica-mačeha, maršal, lovec, kraljevič, sedem škrtov in razbojnika Frice in Frace.

Igra nudi odraslim in otrokom toliko ganljive nežnosti, lepote, pa tudi smeha, da vsem privoščimo lepi užitek ob tej edinstveni pravljici igr.

Spisal: J. SIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenit: ALOJZIJ NEMEC
53. nadaljevanje

Gospod Bohač je tedaj odprl okno, se priklonil Holoubku in mu skoraj ukazujoče dejal: „Monsignore, morate spregovoriti, ljudstvo na to čaka.“ Holoubek pa je, kakor da je v resnici na to čakal, pokorno stopil k oknu: „Slava! Nazdar! Živio!“ klici so mu udarjali nasproti, takoj pa tudi glasovi: „Pst! Tiho! Govoriti hoče,“ ki so pomirjevali ljudstvo, da bi lahko govoril. Holoubek se je odkašljaj, se oprl na okvir pri oknu in se nekoliko sklonil naprej, kakor na prižnici in spregovoril z jasnim glasom: „Dragi moji župljani, danes mi kličete hosana, mogoče pa mi boste že jutri kričali križaj ga. Ne vem, kaj ste si izmislili, saj jaz vendar nisem noben monsignor, do smrti ne bom in nočem biti. Želim edino to, da bi nekoč po smrti smel postati kanonik in sedeti v koro vseh svetnikov v nebesih. To bi iz srca želel tudi vam, kajti vsa svetna slava je prazna slava. Ako me imate res radi, me ubogajte, ugasnite luči in pojdite spat. Lahko noč, zlata srca, lahko noč!“

Ploskanje je znova zagrmelo in so se oglašili „slava“-klici, kajti razgreta množica ne misli in ne preudarja. Godba je še zaigrala himno „Kdê dumov moj“, potem pa še „Hej Slovani“, in sprevod je zavlil k narodni gostilni, kjer se je po programu vsa slovesnost končala s plesom.

Ko se je Holoubek obrnil od okna, je cerkovnik pravkar postavil skledo s svin-

skimi zrezki na mizo, grobar pa je iz ogromnega vrča polnil kozarce.

„Kar začnimo gospodje, jaz sem lačen kot volk,“ je iskreno spodbujal Holoubek. Stoli so zaropotali in vsi so se s tekotom lotili jedi. Jedli so čisto tiho, šele po prvi jedi so se jim razvezali jeziki. Spet je prvi vstal župan Bohač in je žareč od notranje zadovoljnosti napil: „Velepoštovana gospoda! Slavnost je uspela v vsakem pogledu. Zato dvigam čašo in prosim, da napijete z menoj našemu slavljenču na „mnoga leta.“ Govoril je še patronatni komisar, za njim šolski upravitelj, potem predsedniki društva — tako da je bila že polnoč, ko so v župnišču ugasnile luči in se je mir razlegel po vsej hiši ter je Holoubek utrujen od potovanja in razburjenja počasi tonil v spanje.

„Rad bi pa vendarle vedel, ali sem monsignor ali ne,“ je bila njegova zadnja jasna misel, nato se je vsemu sladko nasmejal in srečno zaspal

IX. Božič

Komaj je gospod dekan odposlal čestitko Holoubku, se mu je takoj vsa zadeva zadelala sumljiva. V redu to gotovo ni. Dekret bi moral ordinariat poslati po dekano. To pa se ni zgodilo. Pa vsaj vedeti bi moral za to. Torej je ordinariat poslal dekret naravnost v Trešnice — to pa je žalitev dekanove oblasti. Samo dekan ima predlagati zaslužne duhovnike škofu, da jih odlikuje. Kdo je priporočil Holoubka? On — dekan — ne samo, da ga ni priporočil, na robe, v svojem poročilu mu je temeljito podkuril, razložil je, kakšno pohujšanje da je župniji, kako se podi z otroki naokrog

kakor kakšen capin. Od kod tedaj veje prijazni veter Holoubku, je premišljeval dekan. Jasno da od zgoraj. Več kot gotovo je, da se zanj zavzema njegov sošolec, kanonik Souček, po domače „čuk“. Sam Holoubek se je zarekel. Tako visoke časti ni niti pričakoval, zadovoljil bi se bil s častnim dekanom, celo s svetnikom. Ne bilo bi dobro prenegliti se, nakopati si na vrat kanonika, pa tudi molčati na to ni mogoče in tako kľofuto kar tako spraviti. Dekan je takoj segel po polo papirja in previdno napisal ter kar najbolj spoštljivo vprašal, kdaj pride dekret za monsignora Jožefa Holoubka, župnika v Trešticah, s katerim je imenovan za papeškega komornika in kakšno takso ima plačati, ali pa je bilo oboje poslano — proti vsem predpisom — naravnost v Trešnice.

Na ordinariatu je dekanov dopis učinkoval kakor bomba. Generalni vikar se je začel smejati, kancler se je jezil, konzistorialni svetniki so vpili, da je to spet neka Holoubkova vragolija, toda tokrat da je previsoko meril, da si pač hoče pridobiti kako odlikovanje, toda to je nevarna pot, ker omalovažuje samo sveto stolico. Črni oblaki so se zbirali nad glavo nedolžnega župnika.

„Prosim, blagovolite mi prepustiti akt v rešenje,“ se je oglašil k besedi kanonik Souček. „Holoubek je moj tovariš, poznam ga kot veselega človeka, nikakor pa ne hrepeni po časti, slavi ali odlikovanju. Slutim, da je tu vmes neka pomota.“

„Vsaka pomota je izključena,“ je pribil generalni vikar, „k dekanovemu dopisu je priložena tudi številka krajevnega lista, kjer je natančen opis slavnosti, ki jo je pri-

redila treštica župnija na čast papeževemu komorniku, monsignoru Jožefu Holoubku.“

„Kako je to sploh mogoče?“

„Nezaslišno!“

„Strašna predrznost,“ so ogorčeno vpili razni glasovi.

„To še ni vse,“ je generalni vikar prilil novega olja na ogenj. Trešticki župnik se tega naslova očitno že dolgo poslužuje, kajti k dopisu je dekanjski urad priložil tudi poročilo društva za vzgojo hromih otrok in v seznamu dobrotnikov se tam doslovno navaja tudi monsignor Jože Holoubek, župnik iz Treštic, je s prstom pokazal na rdeče podčrtano in z debelim klicajem opremljeno vrsto.

Poročilo je šlo iz roke v roko, da bi se ves konzistorialni zbor mogel o tem na lastne oči prepričati.

„Resnično! Kakšna drznost! Tudi v tem je ošabnost, ker je daroval tako vsoto, takoj sto kron. Toliko ni dal niti kdo izmed nas.“

„In duhovniki v dušnem pastirstvu naj se še kdaj pritožujejo, da težko živijo, ko pa lahko izmetavajo stotake!“

„To mora gospod dekan strogo preiskati. Sam mu bom napisal vprašalno polo in šele potem bom vso zadevo predložil prevzvišenemu gospodu škofu,“ je končno odločil generalni vikar in odprl nov akt.

Holoubek je doma brezskrbno sedel, sklonjen nad kosom trdoleske in vneto delal. Na les je prenašal poteze, postavio in obleko svojega dedka, kot se ga spominja iz neznanih otroških let in mu je sedaj živo stopal pred oči. Delo mu je šlo gladko iz (Nadaljevanje na 4. strani)

Po krajši težki bolezni je minuli petek, dne 8. t. m., v Lienzu v bolnici, previden s svetimi zakramenti, ki jih je sam bolnikom in zdravim skozi skoro že 50 let delil, mirno v Gospodu zaspal p. Jozue Scharwitsl, duhovnik frančiškanskega reda, rojak župnije Skočidol.

Rodil se je versko-rodoljubnim staršem, Janezu Scharwitsl in Elizabeti roj. Taschewrg, dne 23. prosinca leta 1882 pri pd. Špicarju na Udmatu pri Podravljah in je bil še isti dan v skočidolski župniji cerkveno krščen. Bratov in sester je v vsem imel 12. Več jih je radi neke nalezljive bolezni onečasa umrlo že v otroški dobi. Dva brata — Janez in Tomej — sta morala pustiti svoje nadebudno življenje v prvi svetovni vojni na bojišču. Brat dr. Anton je umrl pred osmimi leti kot zdravnik v Švehatu. Le dr. Matko še živi kot odvetnik na Dunaju. Edina sestra Eliza pa biva v Podravljah.

Nepozabni oče velike družine, g. Janez Scharwitsl, je bil imeniten gospodar, ki je skozi mnogo desetletij svoje posestvo na Udmatu vsestransko vzorno vodil. Otroci so mu vsi, dijaki posebno v počitnicah, med njimi najprvi tudi gimnazijast Zdravko (Foltej, kakor je bil imenovan), poznejši p. Jozue, radovoljno in stanovito vselej pomagali. Poleg tega pa je, leta 1911 umrl oče, bil za vso okolico spodbuden in napreden velečebelar, ki je za svoje umno čebelarjenje večkrat prejel na raznih čebelarskih razstavah lepa odlikovanja. Sodobno kmetovanje, zvezano z molitvijo in bogoslužji ter razširjeno s srečnim, solidnim in uspešnim velečebelarjenjem, je vesplošovanemu možu prineslo toliko dohodkov, da mu je uspelo dati tri fante v gimnazijske in vseučiliške študije ter si prihraniti še posebnih novcev za potovanje (romanje) v Jeruzalem, v Rim in še tudi v Lourdes. Oče je bil tudi duhovit vodja Hranilnice in posojilnice v Podravljah. Mirna in pobožna mati pa je družini služila z vestnim gospodinjenjem, vzgajanjem otrok in nenehno molitvijo blagoslov z nebes.

Oče je bil pa tudi politični voditelj Slovencev v občinah Lipa in Vernberg, ki sta tedaj pod umnim in sposobnim vodstvom očeta Špicarja-Otiča dobili pri volitvah rodoljubno upravo. Tajnik je tedaj postal in je bil še dolgo, dolgo pozneje, sedaj že nekaj let v pokoju v Himmelbergu živeči g. Josip Lesjak. Župana pa sta bila tedaj Zdravko Falle, trgovec, za Lipo (†1945) ter Matija Vospornik, posestnik v Vernbergu in v Trnovljah (†1952). Rajnim naj sveti večna luč, še živčim — g. dr. Matko, njegova sestra Elizabeta in g. Josip Lesjak — naj pa božje sonce sije še mnogo desetletij!

Z dvanajstim letom so dali strog oče Scharwitsl za vzori hrepenečega Foltija (Valentin mu je bilo krstno ime) na gimnazijo v Celovec, ko je preje obiskoval ljudsko šolo v Beljaku. Kot gimnazijec-marijanišnik se je mladi Zdravko pogo-

† P. Jozue Scharwitsl OFM

stoma odlikoval zlasti v matematiki (računstvu), da ga je odlični profesor g. dr. Karel Faruscher večkrat pred vsemi učenci pohvalil, ko je od vseh napravil najboljšo nalogo. Tudi sicer je bil dober dijak.

Sredi oz. proti koncu gimn. šol želi postati menih-frančiškan in zaprosi zato za sprejem v ta, za svet in Cerkev že nad 700 let tako pomembni red. Tu nadaljuje potem svojo nadaljno izobrazbo in poje po ordinaciji v duhovnika leta 1905 v podružnici v Podravljah svojo sveto Novo mašo. Zdaj stoji pred svetom že kot p. Jozue, frančiškan. Starši, bratje in sestra, sorodstvo in vsa okolica, vse se je veselilo z njim, velikim in nezlomljivim idealistom, redkim menihom slov. Koroške. Sam je pa imel največjo radost nad končno srečno dosego svojega namena. Leta nato mu že umrje mati in 5 let nato še ljubi oče in potem še trije bratje. Veselju sledi žalost. Vdan v božjo voljo on vse to ravnodušno prenese. V daritvah svetih maš išče tolažbo zase in pomoč za rajne svojce.

Kot vesten redovnik — frančiškan — je hodil sedaj p. Jozue kot nekaj drugi Frančišek oz. Anton Padovanski, kot spreten pridigar in govornik ter kot iskan in ljubljen spovednik od fare do fare zlasti ob raznih Marijinih in drugih praznikih in svetih časih — advent, postni čas itd. — kot pomočnik in sodelavec svetnim duhovnikom. Povsod ga radostno in hvaležno sprejemajo, njega vedno veselega in šaljivega — meniha-dobrosrčnika. V teh 52 letih svojega redovnega življenja je bil nameščen v mnogih samostanih tirolske frančiškanske province v deželah Tirol, Predarlško, Solnograd in Zgornja Avstrija. Tudi namestnik župnika je bil zlasti med vojnama nekajkrat v raznih krajih. Iz samostanov, v katerih je bil nameščen, je tekom teh let dušnopastirsko na prošnjo dotičnih župnikov obiskal ob vsakem vremenu ter poleti in pozimi, v dolinah in planinah, gotovo več sto župnij. To ve le on sam in še bolj ljubi Bog. Koliko dobrih del s svetimi nauki in spodbudnimi neštevili govori ter delitvami svetih zakramentov je v vseh teh farah storiti hotel in tudi izvedel, vedo le posamezne župnije in je točno zapisano le v knjigi življenja.

V mlajših letih je imel poleg tega dela vzporedno tudi še nalogo zbirke miloščin za posamezne samostane, kjer je bil nastanjen. Vsled njegove šegavosti in prirojene vljudnosti so mu povsod verniki radi in obilno dajali take milodare. Topla zahvala in duhovnikov blagoslov je bil redno njegov protidar. Ker je bil posebno vnet častilec Marijin in razširjevalec njene slave, se je zlasti v poznejši dobi bavil tudi z izdelovanjem rožnih vencev. V tem rokodelstvu je dosegel umnost in spretnost. Med klerom mu bo težko kdo enak. Izdelal jih

je gotovo na tisoče, in vsakega res trpežno, trajno.

Pri vsem tem nenehnem delovanju je le redkokrat imel oz. si vzel kak daljši dopust, ki ga je potem nekaj dni ali tednov najraje preživljal pri svoji sestri v Podravljah, kjer je potem razbremenjeval s tem, da je tu tudi opravljal sveto službo s pridigami in spovedovanjem, krajevnega župnika. Bival je pri Otiču, od koder je vselej rad obiskoval tudi svojo rojstno hišo pri pd. Špicarju na Udmatu in tudi druge sorodne mu in znane družine. Nad vse srečnega se je počutil, kadar je mogel biti — doma.

Dasi je preživel toliko let v daljni tujini med skoro samimi Nemci, je vendar vsa ta leta ostal po vzgledu svojih staršev in družine, iz katere je izšel, zaveden rodoljub, ki slovenskega jezika tudi med tujim svetom ni pozabil, temveč ga je tudi od tam v besedi in dejanju, zlasti pa v pisanju in dopisih in odpisih ter čitanju slovenskih knjig in časnikov (n. pr. „Našega tednika“) vedno gojil. Slovensko je govoril in se razgovarjal — pismeno in domače — kadar smo ga šli v kraje njegovih namestitev tu in tam obiskat, ali kadar je mogel on nas priti obiskat. Če se je spomnil doma in svojcev, so mu pogosto oči zasolezele.

Pri vsej ljubezni in zvestobi do doma in naroda je pa postavil vse svoje izredne telesne in umske zmožnosti vedno posebno v službo svete Cerkve in svojega reda. Koroški Slovenci so nanj lahko ponosni. Še po smrti jim bo vzgled zvestobe do Cerkve in naroda!

In ne dvomim, da so in mu bodo tudi Nemci — duhovniki in verniki — za vsa od njega njim v dobro storjena dela hvaležni. To je izpričal že pogreb v nedeljo, dne 10. svečana t. l., v Lienzu. Nešteto ljudstva iz mesta in okolice z vsem fračiškanskim konventom in mnogimi svetnimi duhovniki ter 16 ministranti se ga je pobožno udeležilo. Sam g. pater guardijan (samostanski predstojnik) je vodil kondukt in mu po delu, trudi in bolezni izmučeno truplo poglagoval v grobu. Tudi brat dr. Matko in sestra Eliza z petnajstimi zastopniki sorodstva iz vasi Podravlje in Udmata so bili navzoči. Le njegov nekdanji sogimnazist je po znatni zamudi avtobusa pokopno slovesnost žal — zamudil. Zato pa mu je „zamudnik“ smel prihodnji dan (ponedeljek, 11. 2.) v veličastni samostanski cerkvi v Lienzu ob veliki asistenci in ob navzočnosti vsega konventa in ogromnega števila vernikov peti nad vse žalnoslavnostni Requiem z libero. Pater Jozue počiva v frančiškanskem grobišču na svetlem sončnem mestu v sredi ondotnega pokopališča, redki Slovenec med mnogimi drugorodnimi pokojniki.

Dragi nam p. Jozue! Kot otrok si bil z

bratci in sestricami bolan, smrt te pa tedaj ni hotela, kakor je toliko Tvojih bratcev vzela. Redkokrat pozneje si bil kaj malega bolan. Končno si pa težko in neozdravljivo zbolel. S Tvojo smrtjo se je uresničila beseda svetega pisma „Melior est mors quam vita amplius“ (Bolja je smrt kakor še nadaljnje življenje). Na tem svetu se zdaj ne vidimo več. Moli zdaj Ti za nas, da se vsaj na onem enkrat spet vidimo. — Z Ovidijem, ki smo ga nekaj brali, Ti pa končno kličen: „Ossa quietata, precor, tua requiescite in urna — et sit humus cineri non onerosa Tuoi!“ (Kosti, prosim, mirno spite v varnem grobu, in zemlja sveta prsti ne bodi pretežka Tvoji!). Pristavim pa še: „Tudi krepostni duši Tvoji večni mir in k miru vekotrajna blaženost!“

Sladkost spomina

Večere dolge mi svetilka sveti...
Mladostne mi spomine oživi!
Kako me mamca je učila šteti,
kako se črka „r“ izgovori —

V skrivnosti črk se mi je razodelo,
kar danes mi še nudi mnogo sreč...
Tedaj srce si je že zaželelo
dobrin, ki duhu so še zdaj všeči!

A koče tiste ni več gor v Lepeni,
kjer mamica me je učila brati,
sladkost spomina pa še je v meni:
to pesem ji v zahvalo hočem dati.

Valentin Polanšek

Dr. Gotbert Moro - 50-letnik

Dne 17. februarja je praznoval svojo petdesetletnico ravnatelj celovškega muzeja, dr. Gotbert Moro. Rojen je bil kot sin znanega in zaslužnega učitelja Huga Moro v Šmohorju. Že kot mladi študent se je zanimal za zgodovino in domoznanstvo. Gimnazijske študije je dokončal v Beljaku, nato pa je študiral na vseučilišču v Gradcu zgodovino in zemljepis.

Leta 1927 je postal profesor na gimnaziji v Celovcu, leta 1941 na učiteljski v Celovcu, kjer je znal bodočim učiteljem vzbuditi ljubezen do domovine. Leta 1939 je prevzel dr. Moro uredništvo znanstvenega časopisa „Carinthia I.“ in „Arhiva za domačo zgodovino in topografijo“.

Velike zasluge ima dr. Moro pri obnovi celovškega muzeja. Obnovljena zgradba muzeja je najlepše spričevalo slavljenca. Pa ne samo zunanost, v še večji meri se je trudil dr. Moro za ureditev notranjosti muzeja in za ureditev raznih zbirk.

Zasluznemu znanstveniku najiskreneje čestitamo in mu želimo, da bi v zdravju mogel še dolgo let uspešno delovati za razširjenje zgodovine in zemljepisa Koroške dežele.

pod rok in čim dalje tem jasneje je kupal iz panja na svetlo sonce pobožno klečeči starček s sklenjenimi rokami, oblečen v kmetsko nošo iz okolice Plzna.

„Dober dan Bog daj,“ se je oglasilo za Holoubkom.

„Bog daj,“ je odgovoril župnik, ne da bi se ozrl, ter je prej še skrbno z dletom urezal cvet na kožuho — in šele sedaj je obrnil glavo proti gostu — toda takoj je presenečeno skočil pokonci. Za njim je stal gospod dekan in smeje se hvalil: „Vi ste cel umetnik, kdo bi si mislil, niti slutil nisem, kaj vse znate.“

„Bolj malo, bolj malo,“ se je Holoubek motal iz zadrege, „toda izvolite stopiti dalje, k meni v sobo. Ali vas je Barica videla, da bo prinesla malo okrepčila.“

„A, zahvalim! Hvala lepa! Nimam mnogo časa,“ se je branil dekan in šel po stopnicah v župnikovo sobo.

„Gotovo kam greste in zelo prijazni ste, da ste se pri nas ustavili,“ se je Holoubek raztjal od veselja nad gostom.

„Prišel sem naravnost k vam,“ je precej suho odgovoril dekan in se usedel v ponujeni naslanjač. „Rad bi namreč videl dekret, s katerim ste imenovali za papežvega komornika, rad bi si prepisal datum in številko za dekanijški arhiv, kajti kakor vam je dobro znano, vam dekret ni bil poslan po dekanijškem uradu.“

„Jaz takšnega dekreta sploh nimam in niti ne razumem, zakaj to omenjate, saj jaz vendar do sedaj o ničemer nič ne vem.“

Dekan bi bil skoraj zavriskal. Skočil je pokonci, pomel si je zadovoljno roke in zvijajoč se od smeha klical: „No, to je pa nezasišno, dovolite se naslavljal, monsign-

nore, daste se slaviti, prirejate gostije, sprejemate čestitke, in vse to brez dekreta. Prosim vas, gospod brat, kako ste se mogli tako spozabiti? Ali veste, da je zadeva znana že na ordinariatu? Ali veste, kakšno kašo ste si skuhalij?“,

„Jaz menim, da ne,“ je grobo odvrnil Holoubek, „ampak vi, gospod dekan, vi.“

„Oprostite, jaz? Kako to da jaz?“

„Saj niti doma nisem bil, štiri dni sem opravljal duhovne vaje pri oo. dominikancih, ko je prišla vaša dopisnica, na kateri ste mi vzdali naslov papeškega komornika in mi čestitali k visokemu odlikovanju. Pismonoša je s to karto obletel vse Trešnice, upravitelj pošte je razbobil v gradu in v narodni gostilni — in vse, kar se je zgodilo, se je zgodilo proti moji volji in brez moje vednosti.“

„Toda oprostite, kdo pa se je podpisoval in se dal tiskati za monsignora Jožefa Holoubka? Komu bi prišlo na misel lastiti si tak naslov, ki mu ne gre?“ se je razburjal dekan.

„Sem se morda jaz podpisal s tem naslovom?“

„Seveda!“

„Kje pa, kje? Kje ste videli tak moj podpis? Kje ste videli, da sem pred svoje ime napisal to nesrečno besedo monsignore, zaradi katere sem že toliko trpel?“ je razsajal župnik.

„V poročilu društva pohabljenih otrok je to črno na belem.“

Holoubek se je umiril, v začudenju odprl oči in obmolnil.

„Aha, dokazal sem vam. Darovali ste kar sto kron. Mimogrede prebiram imena darovalcev — sam sem tudi dal, kar naletim

na vaše ime in berem tam monsignore Jožef Holoubek, župnik v Treščah. Ne morem sicer verjeti svojim očem, toda mislim si: končno je vse mogoče, treščki župnik ima vplivne prijatelje na ordinariatu in ti so mu preskrbeli iz Rima odlikovanje, on pa v zahvalo pošilja dobrodelnemu društvu imeniten dar, moram ga torej prehiteti — in zato sem vam čestital.“

„Tako je najbrž tudi markovskega župnika zapeljal ta zvezek,“ se je oddahnil Holoubek in mu je hudomušen nasmeh zaigral okrog ust.

„Zdaj vidite, da nisem sam, ki se je dal potegniti. Čemu ste se podpisali na pošiljko kot monsignore?“

Župnik pa ni odgovoril, ampak je premetaval kup novin, časopisov, knjig, se nekaj časa sukal na stolu, preložil kup na divanu, pogledal celo v koš za papir, dokler ni končno zaklical: „Tu je,“ in izvlekel tenek sešitek še v zavoju, kakor ga je pismonoša prinesel, hitro ga je odprl — in glej — dekan ne laže, da „monsignore Jožef Holoubek,“ se blešči za darom sto kron med raznimi svetnimi in duhovnimi odličniki.

„Vi boste seveda tajili, da ste se tako podpisali, toda stvar je čisto dokazana, več mi ni treba. Veselilo bi me, gospod župnik, toda žal, da vam ne morem reči monsignore,“ je posmehljivo zbledel dekan in vstal. Ze med vrati pa je dodal: „Rešitev te neprijetne zadeve dobite pismeno.“ Holoubek je z odprtimi usti gledal za dekanom in od presenečenja ga je pozabil pogostiti in pospremiti. „Ali je to mogoče, da bi si mogel kdo misliti, da sem se tako podpisal? Jeli mogoče, da bi ta šmentana beseda mo-

gla dvigniti toliko prahu?“ je glasno že petič vprašal samega sebe in izbulil oči v nesrečni zvezek, ne vedoč, ali naj se jezi ali smeje.

Dekan pa je takoj po vrnitvi domov poslal ordinariatu obširno poročilo o vsej zadevi. Ko jo je generalni vikar pri polni zasedbi konsistorija spet prebral, je hladno dodal: „Župnikova krivda je čisto jasna. Predlagam, da naj bo za štirinajst dni suspendiran in da v vseh časopisih objavi primeren preklic. Za očitni greh mora biti očitna kazen.“

„Predlagam, naj bo suspendiran gospod dekan,“ se je enako suho oglašil prisednik sveta in kanonik Souček, „zato ker je on sam župnika in vse dobre ljudi tam zavedel v zmoto, on sam je imenoval župnika monsignora, tu je dokaz,“ in kanonik je položil dekanovo dopisnico na vikarjevo mizo.

„Župnik si je naslov po krivici lastil, društvena uprava si tega monsignora ne bi sama izmislila,“ je menil koncler.

„Upraviteljstvo društva za pohabljenе otroke nam vse to pojasni. Tu imam poštni odrezek kot dokaz, da je hotel župnik svoj dar poslati anonimno, šele ko je pošta odbila anonimno denarno pošiljko, je napisal župnik na kupon preprosto svoje ime s prošnjo, da njegovega imena ne bi navedli. Torej je čisto nedolžen.“

„Kako je pa potem za tri sto zelenih to ime prišlo v poročilo,“ se je razburjal generalni vikar.

„Cherchez la femme,“ se je nasmehnil Souček in pokazal obširno, štiri strani dolgo pismo.

* iščite žensko.

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob pol 9. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Popoldanska služba božja je ob nedeljah in praznikih ob štirih popoldne.

CELOVEC

Sneži, sneži... Ze je toliko snega, da se komaj vidimo iz njega. Po ulicah že skoraj ni več prostora, kamor bi odmetavali sneg. Kaj šele bo, ko se bodo začele vse te silne mase snega topiti, takrat bomo morali gotovo naročiti pontone, da se bomo vozili po celovških ulicah.

Ko smo tako zakopani v snegu, smo skoraj pozabili poročati o predpustni zabavi, ki so jo imeli celovski Slovenci na svečnico zvečer v dvorani rokodelskega doma (Kolpinghaus). Dvorano so napolnili Slovenci iz Celovca, ki so uživali najprej v dobro prirejeni burki „Tetka na konju“. Moramo reči, da so se res vsi igralci v svoje vloge prav dobro vživeli in so jih zato seveda tudi tako podajali, da so se mogli vsi gledalci nasmejati prav od srca.

Po končani igri, pri kateri je med ostalimi igrala godba, je ta godba povabila vse številno občinstvo na predpustno zabavo in na predpustni ples. Kdo je mogel to povabilo odbiti? Razvila se je zato res domača in neprilijena zabava, da so se vsi začudili, ko so prireditelji sporočili, da je ura že toliko, ko gredo tudi najbolj pozni „ponočnjaki“ domov. Še in še bi hoteli ostati skupaj na prijetnem zabavnem večeru, še in še bi se hoteli odtrgati v prijetni družbi dnevnim skrbem. Vsi so nato odhajali s tega večera v prijetni misli: „Res lep večer je bil“ ter želeli, naj bi se k prijetni zabavi v domačem krogu mogli še večkrat sestati.

BELJAK

Pri Beljaku se je v sredo, dne 6. februarja, težko ponesrečil član kvinteta „Slavček“, gospod Stini Schelander. Pri prevažanju tel. drogov je padel raz trezino, ki mu je nato peljala čez levo nogo in jo močno poškodovala.

Stini Schelander je v beljaški bolnici. Zelimu mu čimprejnjega okrevanja.

RADIŠE

V zadnji številki „Našega tednika“ smo poročali o veselih dogodkih v naši fari. Danes pa hočemo omeniti še žalostne dogodke preteklega leta.

Po treh letih hude bolezni, ki jo je zadobil po padcu s skednja, je umrl meseca marca 55 letni Jaki Krieb, pd. Razpotnikov v Zgornjih Rutah. Kljub svoji težki bolezni je še do zadnjega nadzoroval in večkrat tudi izvrševal domače delo. Njegova žena Ana kot skrbna Marta mu je stala ob strani v njegovi mučni in večkrat neznozi bolezni. Lipšava družina je zgubila 4 mesece starega sinčka Roberta. Cimpermanov dom v Verovcah je zgubil skrbno in vzorno gospodinjjo in mater Ano. Bila je pridna bralka naših listov. Gotovo je vcepila svojim dragim domačim isto veselje do branja. Tudi pri Sedlišniku so zgubili staro mater. Meseca julija smo imeli kar štiri pogrebe. Smeričnikova družina je zgubila pridnega in skrbnega gospodarja in očeta. Komaj 53 let star je moral zapustiti svoj dom, ki ga je leto prej lepo prezidal. Zavrata bolezen, rak, mu je pretrgala v lepi moški dobi nit življenja. Pri tem pogrebu so nam oznanili č. g. župnik smrt komaj 48 let starega družinskega očeta Tonija Pichler, pd. Kvedra v Kozju, o katerem smo svojčas že poročali. Dva dni navrh smo pokopali Franca Wieser, bivšega pd. Šubernika v Zgornjih Rutah. Po dolgih letih odsotnosti je prišel bolan k sestri pd. Metavarci v Spodnjih Rutah na obisk, kjer je čez tri dni nenadoma umrl. Ko so po prvi svetovni vojni nabavljali nove zvonove, je bil on duša takratnega komiteja. Sedaj mu je pa v slovo pel samo še mali zvonček, ki je ostal v drugi svetovni vojni. V večnost mu je sledil stari Srep v Kozju. Dolgo časa je bil priklenjen na bolniško posteljo. Po hudi bolezni raka v želodcu je umrla šele 55 letna Metlicova mati Ušula. Mnogo je morala pretrpeti v svojem življenju, mlada se je poročila in po petih letih zakona zgubila svojega moža, ki ji je zapustil pet nepreskrbljenih otrok. In v zadnji vojni se je od 4 sinov vrnil samo Hanzelj, ki stoji danes s skoraj 80 letno babico sam na Metlicovem posestvu. Smrt pa je rešila meseca avgusta 85 letnega Goričnika, ki je zapustil svojo obnemoglo ženo, katera se je po moževi smrti preselila k svoji hčerki, pd. Hajnžekini v Lipici. Oba sta že pred leti obhajala svojo zlato poroko. Tik pred božjem pa je presenetila nenadna smrt

Pri nas na Koroškem

našega Petra, pd. Brovca v spodnjih Rutah. Delal je žagam rez, tesaril in drvaril ter popravil škodljaste in tudi slamnate strehe. Bil je eden zadnjih, ki je bil pravi mojster v kritju lesenih in slamnatih streh. Bil je še delavec starega kova, ki ni gledal samo na to, koliko bo zaslužil, ampak, da bo svoje delo vestno in točno izvršil. Zelo ga bomo pogrešali. V tem smislu so se poslovili od njega domači g. župnik na grobu. Tudi pevci so zapeli zavednemu možu v zadnje slovo ganljive žalostinke na domu in na grobu. Četudi bolehen je prišel še 12 dni pred svojo smrtjo po lepi stari radiški navadi na praznik Brezmadežne v cerkev k svetim zakramentom, ne sluteč, da je to njegova popotnica v večnost. Zaostali ženi naše iskreno sožalje! Naj vsi umrli počivajo v božjem miru!

SELE

Mirnega značaja, pametna, a dobrovoljna je Pavla Pristovnik, hčerka krojaškega mojstra Ferdinanda Pristovnika, ki je bil pred vojno dolgo vrsto let župan selske občine in je l. 1939 umrl. Gospodinjala je pri stricu na Kališnikovem domu, izšla pa se je v gospodinjski šoli v St. Jakobu v R., nato pa preizkušala svoje gospodinjske zmožnosti eno leto v službi v Svici. Kaj čuda, da si jo je zaželel za življenjsko družico Florjan Juch, avtovozač v Galiciji, po materi rodom iz Sel. V ponedeljek, dne 11. februarja, sta stala pred poročnim oltarjem, obdana od številnih svatov. Poročne obrede je opravil domači g. župnik Lojzej ob asistenci bivšega selskega administratorja č. g. Memmerja. Nevesta je bila članica znanega šajderskega dekliškega zbora, zato je je tudi lepo ubrano petje cerkvenih pevcev spremljalo ob koraku v novi stan. To je res parček, da ga je bilo veselo pogledati. Naše čestitke in topla voščila jima sledijo na novi dom v Galiciji.

ZAMANJE

Sem k nam na sončne Zamanje poleti marsikdo najde pot. Ne samo domačini iz okolice, ampak tudi tujci, da se navžijejo našega toplega sonca in čistega zraka. Sedaj pozimi smo pa kar bolj sami. Posebno letos, ko nas je sneg takorekoč odrezal od sveta. Le kaka stezica skozi gozd nam je še ostala, po kateri prinesemo kako sol in sladkor.

Smrt pa je našla k nam pot. V nedeljo, dne 10. februarja, so umrli po dolgi in mučni bolezni Ožmovčev oče, Valentin Starc, v 64. letu starosti. Pokojni so bili doma iz Mokrij pri znani Mohorjevi hiši, kjer je bilo 7 bratov. Štirje so ostali v prejšnji svetovni vojni na fronti. Valentin se je sicer živ vrnil, je pa bil ranjen v pljuča. Priženil se je bil sem k nam. Sedmi pa je vsem koroškim Slovincem znani č. g. Ivan, sedanjí župnik pri St. Lenartu pri sedmih studencih. Eden pa še doma gospodari.

Na zadnji poti ga je kljub silno slabemu vremenu spremljalo veliko ljudi. Spremljali so ga tudi štirje duhovniki. Mašo za dušnico je bral brat pokojnikov, prečastiti g. Ivan Starc.

Pri odprtem grobu mu je spregovoril domači župnik v slovo. Rekel je: „Danes pokopujemo moža trpina, ki je veliko let potrpežljivo prenašal bolezen, ki jo je dobil v vojni. Sušila so se mu namreč pljuča. Pokopujemo moža-kmeta, ki je znal na svoji zemlji pridno in z veliko ljubeznijo delati in si služiti svoj vsakdanji kruh. Pa ne samo sebi, ampak tudi svoji družini. Pokopujemo skrbnega družinskega očeta, ki ni samo skrbel za telesni razvoj svojih otrok, ampak tudi in predvsem za lepo in pošteno življenje. Pokopujemo moža kristjana, ki je imel v svojem srcu živo in praktično vero. Zvesto je spolnjeval božje in cerkvene zapovedi, sebi v dušni prid in drugim v dober zgled. Naj mu bo zato Bog dober plačnik. Naj v miru počiva v domači zemlji!“

Nato so mu domači pevci za slovo zapeli dve žalostinki.

Domačin in sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

ŠTEBEN V PODJUNI

Zelo dolgo se že nismo oglašili v našem listu, zato smo z novicami tudi malo zaostali.

stali. Kar se tiče vasi se je Šteben v zadnjem času zopet malo povečal. Zraslo je spet nekaj novih hiš. Tako si je postavil naš dobri cestar Lukej prav lepo „vilo“. Mnogo je moral trpeti in žrtvovati, zato bo pa zdaj užival tem lepše življenje in boljše čase s svojo Micko. Tudi Bricov Fritz si je pozidal čisto prijetno hišico, ki pa jo bo verjetno še olepšal. Gospod Pridnik tudi ni rad videl, da imajo vsi njegovi sosedi gostilničarji enonadstropna poslopja. Zato je tudi on začel z delom, da vzdigne gostilno za eno nadstropje višje. Zelimu mu mnogo uspeha pri njegovem delu. Perkov Mihej ima tudi čisto prav, da skrbi za bodočnost in tudi njegova hišica, čeprav je majhna, bo krasila našo vas. Tudi hišica Pograbljenovega Hanzija je vredna, da jo omenimo, čeravno je že malo dalj časa, kar je bila zgrajena. Ciglerjev Tomej pa kar čisto tiho sam zgrabi za zidarsko delo in vedno bolj modernizira svoj dom. Zdaj, ko ima že tako lepo urejeno hišico, bi bil pa že res skrajni čas, da bi se pripravljal za ženitev. Kajne da! Ker si letošnji pust zamudil, drugega ne smeš več zamuditi.

Omenil bi tudi, da sta nas koncem januarja zapustila Dumpelnikova Pepca in njen mož Franc Kastigar in sta odpotovala v Ameriko. Zelimu jima vsi, da bi našla tam, bodisi začasno ali za vedno, kakor jima je po volji, drugo domovino in jih prosimo, da bi se večkrat oglasila v našem listu.

VINA bela in črna 8. 15.- liter - same
v trgovski hiši

BRUNNER
Celovec · Klagenfurt

HODIŠE

Naš vsakoletni dan češčenja, 7. svečan, je vedno praznik cele fare. Posebno lepo pa smo ga obhajali letos. Obiskalo nas je kar devet gospodov: prof. dr. Mihelčič iz Zihpolj, žpk. Petrič iz Škočidola, žpk. Kuchling iz Bistrice, žpk. Čebul iz Drave, žpk. Koglek iz Škocijana, žpk. Kaselj iz St. Vida, žpk. Nadrag iz Škofič, žpk. Kanauf iz St. Ilja, žpk. Sturm iz Loge vasi.

Obhajali smo deset sv. maš, pri katerih so peli domači pevci in tudi kotmirski organist, g. Lojze Hribar, je pomagal. Bilo je nad 330 sv. obhajil. Slišali smo koristne nagovore za dekleta in žene (g. Koglek), za fante in može (g. dr. Mihelčič), za naše otroke (g. Čebul), pridigo v nemškem jeziku (g. Kaselj) in slavnostno pridigo (g. dr. Mihelčič).

Hvaležni smo preč. gospodom, ki so nam tako radodarno postregli. Sicer je bil najmrzlejši zimski dan (24° C), toda hodiški farani so dokazali, da njihova ljubezen do Najsvetejšega Zakramenta kvišku plameni in vse prešinja.

GONOVECE

Družini Jožefu Scheriau in Mariji rojeni Kasnik je bil rojen mali Jožef. Čvrst in močan fantek, da ga je boter komaj držal pri svetem krstu. Za botra sta bila Jožef Kert pd. Krtov v Gonovecah in Matilda Scheriau, tetka majhnemu Jožefu, katera obiskuje učiteljske v Celovcu. Sonja bo imela pa kmalu delo, ko bo morala zibati majhnega Jožija. Naj živi in raste v veselje in srečo staršev! Čestitamo!

Dipl. trg. Alojzij Scheriau se je čisto na tihem poročil tam zunaj na Dunaju!

ZIHPOLE

V nedeljo, dne 27. januarja t. l., smo pokopali ob veliki udeležbi 94 let starega Ribičevega očeta na Imovem. Prvič so takrat zapeli mrtvaško pesem naši novi zvonovi, kajti zadnji pogreb je bil že junija meseca lanskega meta. — Ribičev oče so bili vzoren krščanski mož. Do svojega 90. leta so hodili še redno v cerkev. Umrli so lepo pripravljeni in sprevideni s svetimi zakramenti za umirajoče. Dokler so jim dopuščale moči, niso nikdar mirovali, vedno so radi delali.

Že zgodaj so izgubili svojo ženo, oba sinova sta padla v prvi svetovni vojni in za njima je še hčer šla v večnost. Bivali so

dolgo vrsto let pri Roku v St. Urhu, kjer je poročena ena nečakinja.

Radiški pevci so jim zapeli na domu in ob grobu ganljive žalostinke. Domači gospod dekan so se v lepih besedah poslovili od rajnega očeta. — Naj počivajo v miru!

Ta predpust pri nas ni bilo nobene poroke. Mogoče je preveč snega, pa se vsakdo boji, da ne bi kje obtičal. — Naj bo za danes dosti pa še drugič spet kaj več.

ŠMIEL PRI PLIBERKU

Obilo snega imamo in mraz pritiska z bele Pece, da je groza. Marsikaterega gospodarja je strah, da bi sneg ne polomil strehe. Pri nas v Šmihelu imamo že eno tako razvalino.

Teža snega je podrli streho na Homrovi kajži. Naš ubogi Feliks, ki je na oklicih, je izgubil stanovanje in si mora iskati sedaj pred poroko drugo stanovanje, da bo mogel peljati svojo mlado ženo v varno zavetje!

Tudi „huto“ poleg farovškega stuga je sneg podrli in tako gledajo razvaline iz bele snega. Upamo, da ne bo več škode. Vode pa bomo imeli letos dovolj, ko je nikoli nimamo. Poplav se nam pa ni treba bati.

Za žitno polje pa se moramo bati, toliko snega in pod snegom niti zmrzlo ni, naša žita bodo najbrž letos zelo slaba.

Delo je pri nas vseh nekako zastalo. Obilen snega nam je vzel ves pogum in vso energijo. Nikamor se ne moremo podati na pot! To bo tudi vzrok, da imamo letos tako malo porok. Šele prva je bila v nedeljo, 10. 2. in še ena bo, kakor nam oklici povedo, potem pa zopet konec. Morda se pa do majnika otajajo srca in jih bo potem več. V najlepšem mesecu poročen biti je pa tudi lepo.

V nedeljo popoldne so poročali g. župnik Picej gospoda učitelja Janeza Primosch in gospodično učiteljico Ludmilo Riedl. Oba sta poučevala na šmihelski ljudski šoli in bosta ta posel vršila tu znanprej. Priči sta bila gospod nadučitelj Alfred Loser in Jožef Riedl pd. Simon iz Nončevasi, stric neveste. Cerkveni slovesnosti so prisostvovali pevci iz Ponikve in so pod vodstvom g. učitelja Miklina zapeli poročno pesem. Pliberški orkester pa je spremljal s sviranjem poročne pesmi in je tudi zaigral par lepih komadov. Poročenca sta bila člana obeh društev.

Veselo svatbo sta obhajala z obilnimi svati pri Likebu. Domači pevski zbor pa je poslal voščilno brzojavko in lepo darilo iz razstave dvorskega kuharskega tečaja, ker sta sodelovala oba poročenca tudi pri našem zboru. Obilo sreče in blagoslova želimo! Na mnoga leta!

ST. JANŽ V ROŽU

V nedeljo, dne 9. marca, bi morali biti na skakalnici v St. Janžu smučarski skoki. Ker pa so na ta dan smučarski skoki na Osojnici pri Celovcu, bodo skoki na šentjanski skakalnici že en teden preje, to je v nedeljo, dne 2. marca.

GALICIJA

Posojilnica in hranilnica v Galiciji je darovala mesto venca na grob pok. Janezu Urank, pd. Kavhu, 80 šil. za tiskovni sklad „Našega tednika“. — Prisrčna hvala!

SV. LENART PRI SEDMIH STUDENCIH

Res je čudno, da nočejo nesreče v našem kraju ponehati. Komaj pride eden iz bolnice domov, že mora spet drugi v Beljak, da si poskrbi za zdravniško pomoč. Koradov Albin se je po dolgem času vrnil, sedaj pa so odpeljali v Beljak gospo Podlipnik Alojzijo iz Čave.

Ko je šla v hlev, da preskrbi živino, je po nesrečnem naključju prišla pod konja, kateri ji je zadal 6 ran na glavi in zdrobil koleno na levi nogi. Nezavestna je oblezala v hlevu, kjer jo je našla njena hčerka Nežca. Kljub velikim snežnim padavinam so jo prepeljali v Beljak, kjer visi njeno življenje na niti. Upajmo pa, da se bo vse še obrnilo na bolje, kajti naše vrste bi jo težko pogrešale. Najbolj bi jo pa pogrešal njen mož in njena hčerka, ki jo tako ljubita. Bog daj, da bi okrevala in se zopet zdrava vrnila v našo sredo.

Poleg žalostnih novic, ki smo jih zadnjič omenjali, imamo tudi vesele. V Ričarji vasi se ženi Fischerjev Rudi, za ženo si je izbral Podlipnikovo Nežijo pd. Miklavovo. V Poturju se je ženila Wucherer Stefka, pd. Poharjeva; za moža si je izbrala pridnega fanta, ki je na Bistrici. Obema paroma želimo na njuni novi življenjski poti vse najboljše, posebno pa božjega blagoslova.

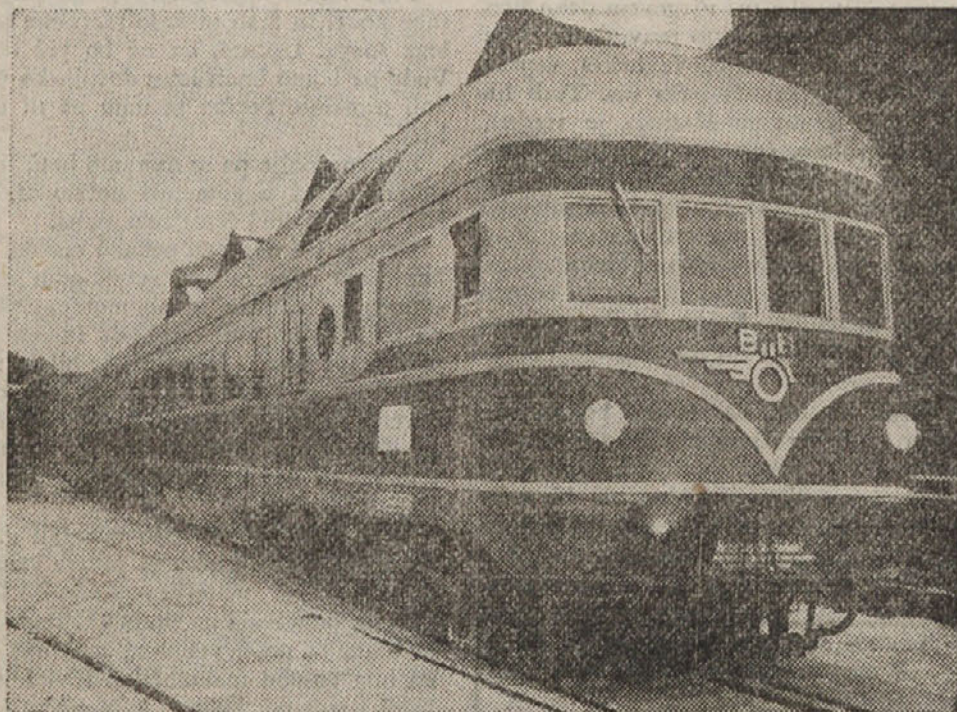
SVET V SLIKI

Nova britanska kraljica Elizabeta II. v razgovoru s skupino delavcev

Petdesetletnica prvih radijskih signalov preko Oceana. Guglielmo Marconi leta 1896 s svojim aparatom za brezžično brzojavljenje

Avstrijske železnice so dobile nove osebne vlake, katerih hitrost je več kot 115 km na uro, pogon omogočajo dizel-motorji. V vsakem vagonu je prostora za 141 potnikov (USIS).

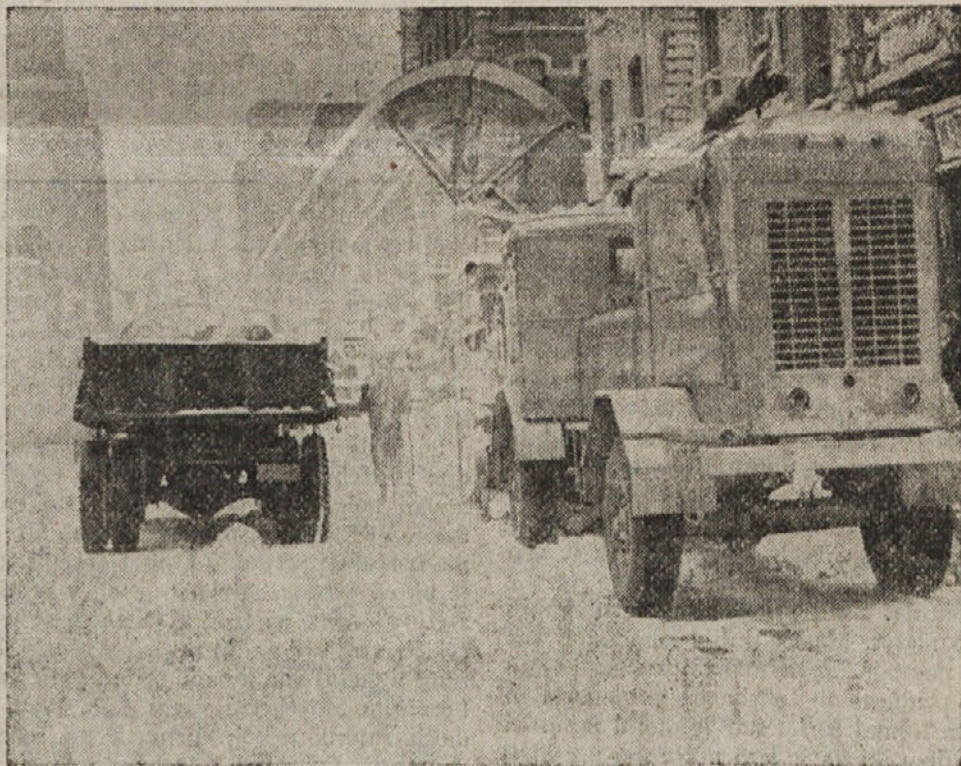
Skupina volivcev v Narodni svet Nigerije in Kameruna pred neko volilno postajo v okraju Ekotedo.

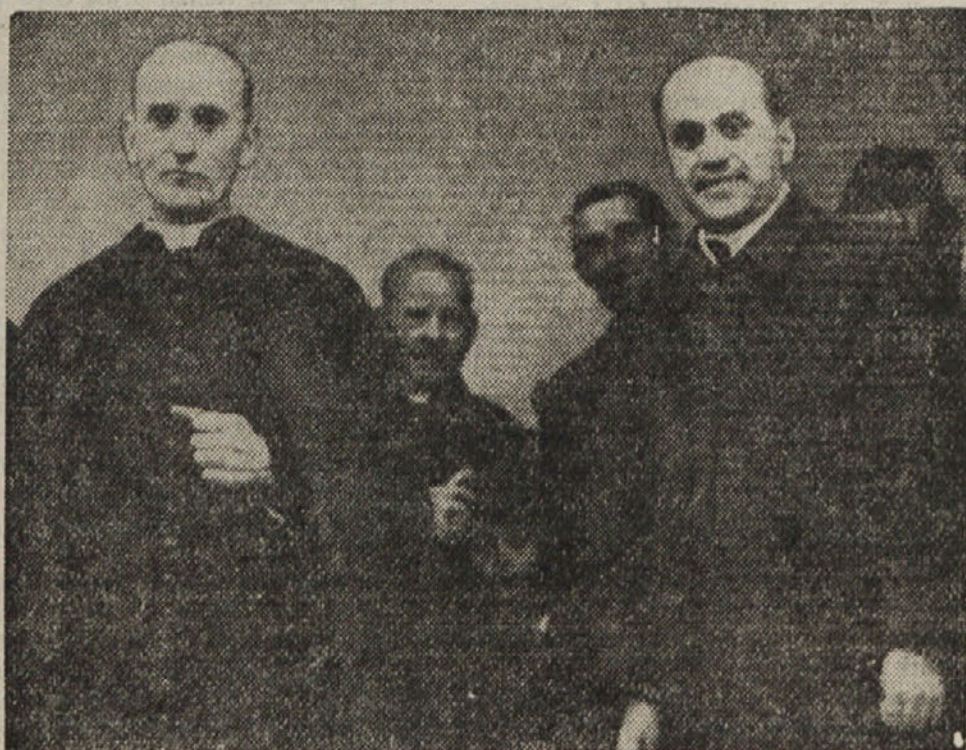
Nova angleška kraljica Elizabeta II. (USIS).

Papež Pij XII. ob otvoritvi vatikanske akademije znanosti (USIS).

Tudi v Združenih državah in v Kanadi je letos silno huda zima, termometer je kazal do 61 stopinj mraza. Z modernimi stroji pa so hitro odstranili sneg s cest in ulic (USIS).

Zagreški nadškof Alojzije Stepinac se je po odredbi jugoslovanske vlade nastanil v svojem rojstnem kraju, v Krašiću. Na sliki je poleg nadškofa njegov oče (USIS).

Nekateri ministri v avstrijski vladi so bili zamenjani. Od leve na desno: dr. Rock, fin. min. dr. Kamitz, prosvetni min. dr. Kolb, kancler inž. Figl, trg. min. Böck-Greissau, kmet. min. Thoma in državni tajnik Korp (USIS).

Razumno kmetovanje

Dva soseda imata približno enako veliko kmetijo, oba imata na novo urejene hleve, toda uspehi so zelo različni. Prvi ima lepo in zdravo govejo živino v hlevu, ima zdrave živali v svinjaku, ki rade žrejo in se lepo, nekako same od sebe debelijo. Drugi pa nikakor ne more vzrediti lepe goveje živine in svinje se mu nikakor nočejo pravilno odebeliti. Seveda temu ni in noče biti gospodar sam kriv, kriva temu je sreča, ki nikakor noče v njegov hlev in noče pomagati k dobri, zdravi in debeli živini. Prvi kmet ima pač srečo pri svoji živini, drugi kmet pa te sreče pri živini nima.

Toda poglejmo malo bolj natančno, če je res tako in v čem ta sreča obstoja. Mogoče bomo pa le prišli do tega, da smo večinoma sami krivi, da sreče v hlevu ni, da se nismo niti potrudili, kako bi slabo živinorejo izboljšali. Tožili smo le na slabe čase, na veliko draginjo, na pomanjkanje dobrih delavcev in predvsem na pomanjkanje delavcev, ki bi znali ravnati z živino.

Da je temu večkrat res tako, naj nam za danes pokažeta samo dva vzgleda iz naše živinoreje, ki naj pa vzbudita pri vsakem gospodarju premišljevanje, kaj bi mogel in kaj bi moral pri reji svoje živine izboljšati in kaj popraviti, kaj pa opustiti.

Sreča v govejem hlevu

Nekdo, ki nikdar ni imel sreče v svojem hlevu, je bil Močilnikar. Pri vzreji telet se nekako gre. Toda komaj so teleta odstavljena, že ne gre več naprej. Še kak teden in že izgledajo, da jih je žalostno pogledati; vpognjen hrbet, upadla in prazna ledja, sama kost in koža, le trebuh je velik, dlaka pa je sršasta. Že več let se noče posrečiti, da bi pri Močilnikarju vzredili lepo mlado živino in Močilnikar je premišljeval, kako je mogoče, da ima njegov sosed Razumnik tako lepo govejo živino in zakaj ima on tudi več sreče pri prodaji živine. Saj so se mesarji za živino pri Razumniku kaj „urgali“ in so mu jo dobro plačevali, medtem ko Močilnikar nikdar za svojo živino ni dobil dobre cene.

Tu pa je naenkrat prišla pomoč in prišla tako in od tam, kakor Močilnikar ni pričakoval. Za njegovo živino v hlevu je skrbela dekla Zefa, ki se je nekega dne spomnila na to in nekega dne naredila to, kar se danes dnevno dogaja na deželi. Zvabilo jo je mesto, odpovedala je službo Močilnikarju in odšla. Močilnikar je premišljeval, kako naj sedaj delo uredi. Saj njegova žena ni mogla vsega sama narediti. Ko je že tako prezaposlena in z delom preobremenjena. Njegova hčerka Mojca pa je še premлада. Sicer bi par krav že še mogla pomoliti, toda vsega dela v hlevu pa res ne bi zmogla, zato je bila še preslabotna.

Ko Močilnikar tako premišljuje, pride k očetu njegov starejši sin Jožej, ki se je komaj pred dvema mesecema vrnil s kmetijske šole in reče očetu: „Oče, prepusti meni oskrbovanje goveje živine, Mojca mi bo pomagala, sem že govoril z njo. Tako bomo tudi shajali brez dekle.“

Oče je privolil in Jožej je začel oskrbovati živino, kakor se je naučil v šoli, Mojca pa mu je pridno pomagala. Saj je pa tudi nekaj znala, naučila se je tega v gospodinjstvi šoli pri šol. sestrah v št. Ru-

pertu. In glej čudo, kar naenkrat je prišla sreča v hlev. Kdor je poznal preje Močilnikarjev hlev in prišel sedaj v hlev, se ni mogel zadosti načuditi. Saj je bila mlada živina v hlevu taka, da jo je bilo veselje gledati in pri prodaji te živine je dobil Močilnikar vedno nekaj več kakor pa drugi kmetje.

Vsa umetnost večje sreče pri goveji živini je bila torej v rednem in pravilnem krmljenju, v skrbnem in ljubeznivem ravnanju z živino.

Sreča v svinjaku

Podobnikar je bil gostilničar in kmet ob enem. Toda bolj je skrbel za gostilno kakor pa za kmetijstvo. Zato pri kmetovanju ni imel sreče, še posebno „smolo“ pa je imel pri svinjah. Sam Podobnikar je to imenoval smolo, dokler se nekega dne ni izkazalo, da je v tej „smoli“ skrito nekaj drugega.

Nekega jutra pove dekla, ki je oskrbovala svinje, da plemenska svinja in še dve drugi svinji nočeta žreti. Vsa krma od prejšnjega večera je ostala v koritu. Za krmo pa so dobile svinje parjeni krompir, ki je bil pomešan z malo količino žitnega šrota in z ostanki zdrobljenega sena. Ko je Podobnikar slišal, da svinje nočejo žreti, je mislil, da so pač dobile preveč krme in je naročil, naj en dan ne dobijo nič krme, ampak samo napoj. Ko pa tudi drugi dan svinje niso hotele žreti, je Podobnikar poklical živinozdravnika. Ko je ta svinje pregledal, je predpisal Glavberjevo ali grenko sol. To sol so dobile svinje pomešano med navlažene otrobe. Svinje so se drugi dan dobro iztrebile. Nato so po naročilu živinozdravnika dobile napoj od otrobov in nato še tri dni samo otrobe, žitni šrot in posneto mleko. — Svinje so bile spet zdrave, in dekla jih je krmlila kakor preje. Toda ne dolgo, po kakem tednu svinje že spet niso hotele žreti. Spet je prišel živinozdravnik, ki pa je hotel sedaj najprej videti, kaj dobijo svinje za krmo in kako je ta krma pripravljena. Dekla ga je peljala v svinjsko kuhinjo, kjer je bil v škafu parjeni krompir, nekaj pa ga je bilo še v brzoparilniku. Živinozdravnik je poklical še gospodarja in nato je začel razlagati, kar sta si pa dekla in gospodar dobro zapomnila.

Takole je dejal živinozdravnik: „Ako morajo žreti svinje tako krmo, kakor jo vidim tukaj, je samo čudež, da svinje niso že poginile.“ In pokazal je na krompir, ki je bil na pol gnil ter je nadaljeval: „Kakor vidim, pred kuhanjem krompirja tudi ne operete in je zato med kuhanjem krompirjem veliko primesi zemlje. Res je sicer, da svinje same rade rijejo po zemlji in tudi zemljo žro. Toda ta zemlja je sveža, surova in jim ne škoduje. Kuhana zemlja je pa za svinje pravi strup. Zato vam nujno svetujem, da krompir vedno dobro operete, predno ga daste kuhat. Pa to še ni dosti. Ni dober za svinje vsak krompir, gnili krompir škoduje in zato je treba pred kuhanjem krompir vedno prebrati. Kuhat dajte nato samo zdravi krompir, gnili krompir pa spada na kompost.“

Ta nauk si je Podobnikar dobro zapomnil, ravnal se je po njem in sreča se je naselila v njegov svinjak. —

ni stroj za obdelovanje tanke in debele pločevine, stroj za snaženje motorjev, stroj in strojni delov. V posebnem pododdelku so nato razstavljeni najraznovrstnejši stroji in orodje za obdelovanje lesa in izdelovanje lesnih izdelkov.

Zelo važen del dunajskega velesejma je prav gotovo razstava kmetijskih strojev in kmetijskega orodja, ki hoče dokazati, kako je mogoče prihraniti čim več pri številu delavcev, pokazati pa hoče ta razstava tudi, kako v resnici kmetijski stroji razbremenjujejo kmeta v njegovem težkem delu. Na tej razstavi bomo videli najnovejšo mlatilnico švedskega izdelka. Ta mlatilnica žanje, mlati, polni pšenico v vreče in veže slamo. Taka mlatilnica je seveda samo za žitorodne pokrajine in za skupno delo. Za naše malokmetijske razmere pa je pri-

poročljiva lahka kosilnica. Zanimiv je tudi stroj za sajenje krompirja, novovrstni okopalnik, stroj za trosenje gnoj, rezilnice za silažo, grablje, obračalniki za seno, raznovrstni mlinci itd.

Na razstavi tehnike in gospodinjstva so zanimive razne vrste gumija za čevlje, nadalje stroji za pranje, raznovrstni električni svetilniki in radio-aparati.

Gotovo bo zelo dobro tudi letos obiskana razstava pohištva, ki je usmerjena zlasti na praktično stran, kateri hoče ugoditi tudi z nizko ceno.

Zelo okusno in razkošno, ob enem pa praktično, bo urejena razstava tekstilij in damske ter moške obleke, nadalje razstava usnja in usnjenih izdelkov, čevljev, igrač in športnih potrebščin.

Celovška razstava

Pravzaprav bi morali zapisati „velesejem“ in ne več „razstava“. Do tega naziva je namreč napredovala dosedanja koroška deželna razstava. — Ker pa je eden glavnih koroških virov gospodarskega udejstvovanja les, njega predelava in vnovčevanje, bo glavni namen koroškega velesejma v Celovcu prikazati koroško lesno gospodarstvo.

Že nekaj let sem celovška poletna razstava ni več samo koroška prireditel, njen pomen gre daleč preko njenih mej. Saj so

udeležena s 33 odst., zato je tudi v prvi vrsti Koroška poklicana, da prireja lesne razstave. Do tega jo upravičuje tudi njena lega z ozirom na bližino Italije, Balkana in dežel Levante, ki potrebujejo les in lesne proizvode v veliki množini.

Celovška lesna razstava naj pokaže najboljše in najracionalnejše načine obdelovanja in izrabe lesa, pokaže naj pa tudi pravilno gospodarstvo v gozdovih in varstvo gozdov, tega našega največjega, toda ne neizčrpnljivega naravnega zaklada.

Iz navedenih razlogov bo celovška razstava, ki bo letos od 7. do 17. avgusta, imela predvsem tele oddelke: spravljanje lesa in žagarska industrija, lesna trgovina, lesna industrija in domača lesna obrt, pohištvo, tesarstvo, novejšo ugotovitve pri vnovčevanju lesa, stroji za obdelovanje lesa, strokovna gozdarska in lesna izobrazba, ravnanje z lesom in njega varstvo.

Ravnateljstvo zveznih železnic je že odobrilo vsem obiskovalcem celovškega sejma 20 odstotni popust pri voznini razstavnega blaga. Prijave za dodelitev prostora pa je treba poslati do 31. maja 1952.

Rabljene stroje

vedno in v dobri kakovosti dobavlja

KURT MARKTL & Co., kmetijski stroji in nadomestni deli
Celovec — Klagenfurt, St. Peter, končna postaja obusa, Völkermärker Strasse Nr 117

postali stalni razstavljalci in kupci na teh razstavah trgovci, obrtniki in industrialci iz Italije, Nemčije in Švice.

Koroška je pri izvozu avstrijskega lesa

KRATKE ZANIMIVOSTI

PROIZVODNJA ŽIVIL

Po centvah ameriškega kmetijskega ministrstva bo v letu 1952 v Združenih državah zadosti živil na razpolago, da bo mogoče preskrbo prebivalstva obdržati vsaj na dosednji višini.

V skladiščih je še zadosti zalog živil od pridelkov zadnjih let in proizvodnja mesa, mleka, masla in jajc je razmeroma dobra. Po nekaterih cenitvah bi ob ugodnem vremenu mogla biti proizvodnja živil v letu 1952 celo rekordna.

SVETOVNA PROIZVODNJA JEKLA

Iz poročila gospodarske komisije ZN za Evropo je razvidno, da znaša jeklarska proizvodnja v državah Severnoatlantske obrambne zveze vsaj štirikrat več kakor domnevna proizvodnja jekla v državah sovjetskega bloka.

Države Severnoatlantske obrambne zveze so izdelale v letu 1951 nad 150 milijonov ton jekla. Istočasno pa so ga izdelali v Sovjetski zvezi in njenih podložniških državah samo okrog 40 milijonov ton.

Poročilo ceni izdelavo jekla v letu 1951 v zahodnih državah na naslednje količine (v milijonih ton):

Združene države okrog 100, Velika Britanija 16, Zahodna Nemčija 13,5, Francija 10. Letošnjo izdelavo jekla v državah sovjetskega bloka pa ceni poročilo tako-le (v milijonih ton):

Sovjetska zveza 31, Češkoslovaška 3, Poljska 2,75, Vzhodna Nemčija 1,75.

IZOLATORJI IZ SLJUDINIH ODPADKOV

Novoustanovljena družba „Samica Corp.“ bo izdelovala izolatorje iz sljude za napejlave visoke napetosti po novem industrijskem načinu, ki so ga že preizkusili v Franciji in ki omogoča uporabljanje sljudinih odpadkov in do sedaj neuporabljive male ruske sljude (Glimmer).

Vse sljude za ameriško industrijo uvažajo iz Indije in Madagaskarja.

Z novim načinom pridelovanja, ki je podoben pri izdelovanju papirja uporabljeni tehniki, bodo skoraj popolnoma izločili ročno delo, in bodo tudi lahko izkoriščali ležišča sljude na zahodni polobli, česar do sedaj niso mogli storiti zaradi drage delovne sile, ki je bila potrebna za spreminjanje sljudine rude v uporabljivo obliko.

SVETOVNI IZVOZ BANAN

V letu 1951 so iz glavnih področij, iz katerih izvažajo banane, izvozili 98 milijonov grozdov, to je za 2 milijona grozdov več, kot v prejšnjem letu. Petletno povprečje iz obdobja 1935—39 pa je dalo letni izvoz 111 milijonov 600 tisoč grozdov. Zahodna polobla je lani izvozila 80 milijonov 700 tisoč grozdov.

PROIZVODNJA ELEKTRIČNEGA TOKA

Združene države ameriške proizvajajo letno polovico svetovne proizvodnje električnega toka v industriji, v kmetijstvu in v gospodinjstvu. — Ameriška industrija je porabila lansko leto 158 milijard kilovatnih ur in je povečala uporabo električnega toka za 13,6% v primeri s prejšnjim letom. Pri ostalih potrošnikih se je zvišala potrošnja za 15%.

Danes je v Združenih državah elektrificiranih približno 95% vseh kmetijskih gospodarstev. — Povprečno je porabilo v Združenih državah vsako gospodinjstvo v lanskem letu 2000 kilovatnih ur.

POMLADANSKA OBLACILA za dame, gospode in otroke priporoča WALCHER

Celovec—Klagenfurt, 10. Oktober, Strasse 2.

NADOMESTILO ZA JEKLENE PALICE

Jeklene žice, ki jih uporabljajo za konstrukcije v armiranem betonu, bodo lahko zdaj nadomestili s popolnoma novim materialom na tem področju, z bambusovo trstiko.

Poskusi so namreč dokazali, da bambusova trstika v cementni mešanici ne plesni in da lahko ostane v betonu sto let brez vsake spremembe. Odpornost bambusove trstike je seveda nedvomno manjša kot odpornost jeklenih palic, vendar je teža in predvsem cena bambusa znatno manjša. Na mnogih področjih primanjkuje jekla, raste pa v obilici bambus in v takih krajih bodo lahko zelo koristno izkoristili novo odkritje.

NAJDALJSI „LETALSKI MOST“ NA SVETU

Ameriška vojaška letalska prevozna služba je prepeljala več kot 90.000 potnikov in 20.000 ton blaga na Daljni Vzhod v času prvega leta akcije Združenih narodov, da ustavi komunistični napad na Korejo. Pacifiški letalski most je najdaljša dobavna letalska proga na svetu.

Dunajski velesejem

Dunajski velesejem že od nekdaj nima samo krajevnega, samo avstrijskega pomena. Ta sejem je nekak veletrg tudi za večje ozemlje vzhodne in jugovzhodne Evrope. Na dunajskem velesejmu se zbirajo interesi in trgovci iz vseh držav tega ozemlja in predvsem seveda iz Avstrije. — Zato bo gotovo zanimalo naše bralce, kaj bo mogoče na spomladanskem dunajskem velesejmu videti in kaj bo mogoče tam kupiti.

Največji delodajalec v Avstriji je gradbeni industrija in gradbeni obrt, kar bo poudarjeno tudi na dunajskem velesejmu. Tam bo mogoče videti velikanske ameriške stroje za planiranje pri gradnji cest. Za te stroje tudi v težkem terenu ni nobene ovire. Nemčija razstavlja univerzalni avto-bagger. Nadalje so razstavljeni novodobni kompresorji, agregati za vrtanje in lomljenje kamenja, hitromešalec za beton, malto in podobni gradbeni material, razni dvigalni žerjavi, dvigala, najraznovrstnejši gradbeni material, keramika in izolirni material.

Velik prostor bodo zavzemale na dunajskem velesejmu razne pisarniške potreb-

ščine. To so razni pisalni, računski in knjižkovski stroji od najenostavnejših modelov pa do popolnih računskih avtomatov. Z enim samim pritiskom na tipko tega stroja moremo izračunati, šesteti ali odšteti, množiti ali deliti tudi največja števila. — Sliko tega oddelka izpopolnjuje veliko število raznih blagajn in pisarniške opreme. Velik del te opreme je iz jekla; oprema iz tega materiala je praktična in trajna, v konstrukciji pa nenadkriljiva, razen tega pa tudi primeroma poceni.

V sklopu avstrijske industrije je velikega pomena izdelovanje raznovrstnega orodja, predvsem pa orodja pri obdelovanju lesa. To vpoštevata tudi dunajski velesejem, kjer bo mogoče videti v oddelku orodja izredno precizni strojni avtomat pri izdelovanju ur in raznih preciznih aparatov. Pozornost bodo gotovo vzbujali agregati za izdelovanje vreten, vijakov, ventilov in najrazličnejših aparatov. Zanimiv je tudi optični preizkuševalac trdote in odpornosti, nadalje aparat za vrezavanje vijakov pri polaganju raznih cevi in stroj za vrtanje. Nadalje bo razstavljen univerzal-

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji.

25. februarja: 14.35 Politični pregled in uvod v komorno glasbo. — 26. februarja: 14.35 Zdravnik in narodne pesmi. 18.30 Jaka Špicar, Okrog ženitovanja (zvočna slika). — 27. februarja: 14.35 Za gospodinjstvo in gospodarja. — 28. februarja: 14.35 Iz svetovne literature (J. Conrad). 29. februarja: 14.35 Komentarji in sodobna vprašanja. 1. marca: 8.30 Iz slovenske literature. 18.30 Pojejo „Fantje na vasi“. — 2. marca: 7.15 Verski govor. Pesmi in glasba.

LJUBLJANA (val 202.1, 212.4, 327.1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30. — Vsak dan ob 19.00 na valu 327.1 m oddaja za inozemstvo.

22. februarja: 12.40 zabavna glasba. 13.00 iz tehnike in znanosti. 14.00 melodije. 18.40 slovenske narodne. — 23. februarja: 17.30 zvoki iz harmonike. 18.30 narodne pesmi.

„Miša melega človeka“ dobavlja najugodnejše radio-aparate, elektro-materiale
RADIO SCHMIDT
Celovec - Klagenfurt, Bahnhofstr. 22

NEW YORK

(val 19.25, 31.49, 251 in 379 m)

Oddaje vsak dan ob 18. — 18.15 in od 19.30 do 19.45 (samo val 379).

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri.

Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“.

V nedeljo, dne 24. februarja, ob 18. uri pridiga v slovenščini. — Na to oddajo opozarjamo vse naše bralce, ki morejo na svojih radijskih aparatih slišati oddaje iz Vatikana.

RADIO TRST II

306,1 m ali 980 kc sek

Dnevne oddaje: 7.15–8.30, 11.30–14.30, 17.30–24.00. Ob nedeljah: 8.00–24.00. Poročila dnevno: 7.15, 12.45, 19.45, 23.15, 14.00. Ob nedeljah: 8.15, 12.45, 19.45, 23.15. Glas Amerike: 18.00, razen ob nedeljah. Dnevni pregled tiska: 14.15, razen ob nedeljah.

23. februarja: 13.00 Šramel kvintet in pevski trio. 19.00 Pogovor z ženo. 21.00 Tamburaški orkester Ivan Cankar. 22.15 Operetna glasba. — 24. februarja: 9.00 Kmetijska oddaja. 11.30 Oddaja za najmlajše. 12.15 Od melodije do melodije. 13.00 Glasba po željah. 18.00 Iz delavskega sveta. 19.00 Iz filmskega sveta. 21.00 Književnost in umetnost. — 25. februarja: 13.30 Kulturni obzorji. 19.00 Mamica pripoveduje. 20.30 Okno v svet. 23.32 Nočne melodije. — 26. februarja: 13.00 Glasba po željah. 20.30 Aktualnosti. 21.00 Dramatizirana povest. — 27. februarja: 19.00 Zdravniški vedež. 20.30 Sola in vzgoja. 21.00 Vokalni kvartet. 22.30 Plesna glasba.

GLEDALISCE

Začetek ob 20. uri

22. II. „1001 Nacht“, fantastična opereta v štirih slikah (prvič).

23. II. „1001 Nacht“

21. II. ob 10.30 „Blaubarts achte Frau“, komedija (zadnjič).

ob 20. uri „Hofmanns Erzählungen“, fantastična opera.

Vaša ročna pisava pove vse!

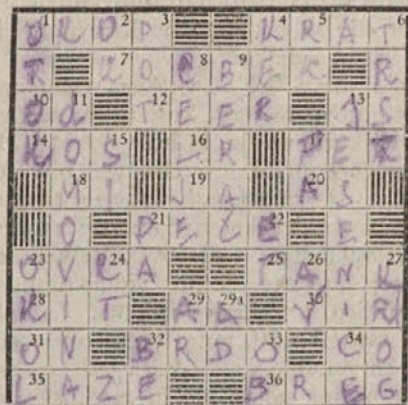
FR. VOLKMANN, Obsteig, Tirol.

10 šilingov priložiti.

Zelo ugodno zamenja lan in konopljo menjalnica in tkalnica

H. KERESZTURY,
LINDENHOF, pošta Völkermarkt-Velikovec.

Križanka

Vodoravno: 1 del bojne črte, 4 znamenje za množenje, 7 slov. pisatelj in pesnik, 10 predlog, 12 nemška beseda za snov, ki jo rabijo pri gradnji cest, 13 kratka za nekdanje mladinsko društvo Jadranska Straža, 14 ime slov. zgodovinarja, tudi ptica, 16 kratka za lastnoročno, 17 števniki, 18 osebni zimek, 19 kratka za Jug. Armado, 20 igralna karta, 21 vas blizu Podkloštra v Ziljski dolini, 23 domača žival, 25 moderno orožje, prvič rabljeno v prvi svetovni vojni, 28 največja morská žival, 29 dva enaka samoglasnika, 30 začetek, 31 osebni zimek, 32 zadnja slov. vas pri Šmohorju, 34 kratka za soudeleženca v trgovini, 35 kraj pri Litiji na Kranjskem, 36 vas pri Brnci v Ziljski dolini, tudi obala reke.

Navpično: 1 kraj ob Vrbskem jezeru, tudi del suhe zemlje, obdan od vseh strani od vode, 2 kratka za angleški okey, 3 široka steza, 4 veznik, 5 kratka za Rdeči križ, 6 prestolnica Svobodnega tržaškega ozemlja, 8 mesto na Slov. Štajerskem, znano iz zgodovine, 9 ubog človek, 11 vsak jo mora ljubiti, 13 industrijski kraj na Gorenjskem, 15 oblika pomožnega glagola biti, 17 veznik, pred katerim ne stoji vejica, 21 isto kot 17 navpično, 22 latinski veznik, 23 naredi kovač, 24 kratka za cetera, 26 izraz bolečine, 27 vas pri Murski Soboti v Prekmurju, tudi v geometriji rabljen izraz, 29 ploskovna mera, 29 a. latinski predlog, 32 kemični znak za Berij, 33 ruska reka ali predlog.

V POMOČ TELESNIM HIBAM

Osrednji svet za pomoč pohabljenecem je priredil razstavo, kjer razkazujejo več duhovitih sredstev, da pomagajo telesno pohabljenim ljudem. Tako so razstavili dolgoročne črtnike za ustnice, glavnike, zobne ščetke in britve. Poštni inženirji so pripevali poseben telefon za slepce in ljudi brez udov. Birminghamska bolnica razstavlja nov stol za invalide, ki je določen za osebe, ki so težko bolne. Razstavili so tudi razne vrste naprav, ki avtomatično obračajo knjižne strani, kakor tudi pisalni stroj, ki ga lahko uporabljajo osebe brez rok. Pokazali so tudi razne načine, kako bi lahko dom postal bolj udoben za gospodinje z različnimi hibami, kakor so kredence z naslonjačem in podobno.

Nova vrsta krogličnih ležajev

Neka birminghamska (Vel. Britanija) tvrdka je izdelala novo vrsto krogličnih ležajev, ki so v notranjosti popolnoma votli. Pri izdelovanju te nove vrste krogličnih ležajev, katere je mogoče izdelati z natančnostjo do ene tisočinke inče (ena inča — 2,5 cm) prihranijo mnogo jekla. Nove kroglične ležaje že uporabljajo pri številnih proizvodih.

URADNE OBJAVE

Sovjetskim državljanom na Koroškem!

Sovjetska repatriacijska misija se bo mudila v času od 11. do 23. februarja 1952 na britanskem območju, kjer bo nadaljevala s svojim delom, da omogoči sovjetskim državljanom povratek v domovino.

Oni sovjetski državljani, ki bi se hoteli vrniti, in oni, ki bi želeli dobiti pojasnila o različnih vprašanjih zaradi vrnitve, se morajo obrniti pismeno ali ustno na sovjetsko repatriacijsko misijo. Naslov je: Celovec — Klagenfurt, Bahnhofhotel Götz.

Sovjetski državljani se morejo zglasti tudi v svojih taboriščih ob obisku sovjetskih repatriacijskih častnikov. Sovjetski repatriacijski častniki morejo tudi pomagati sovjetskim državljanom pri vzpostavitvi zvez s sorodniki in prijatelji v Sovjetski zvezi in pri dopisovanju.

Sovjetski državljani morejo tudi dobiti pri sovjetskih repatriacijskih častnikih nove časopise in žurnale v ruskem in ukrajinskem jeziku.

Celovec - Klagenfurt, 13. februarja 1952.

Sovjetska repatriacijska misija

Koroško deželno finančno ravnateljstvo

Osrednji finančni urad na Dunaju za prispevke po zakonu o obnovi stanovanjskih hiš razglasa:

Oni hipotekarni upniki, ki so dolžni plačati prispevke za po njih izdana hipotekna posojila po § 8, odst. 2. zakona o obnovi stanovanjskih hiš v novelirani izdaji BGBl. 26/1951, morajo plačati te prispevke (pet odstotkov od onega zneska izdanih posojil, ki je pogodbeno ugotovljen za vračilo v letu 1951 vključeno obresti) najkasneje do 15. marca 1952. Plačati je po poštni položnici na pošto čekovni račun 412 osrednjega finančnega urada ali na račun 11112 osrednjega finančnega urada pri avstrijski narodni banki.

Položnice je treba v izogib nepotrebnega dopisovanja na obeh straneh skrbno izpolniti. Hipotekarni upniki, ki plačajo prispevek za več hipoteknih posojil naenkrat v skupnem znesku, morajo sestaviti seznam, ki vsebuje ime hipotekarnih dolžnikov, višino pogodbeno ugotovljenih zneskov, vračila, posojila in obresti ter višino pripadajočega petodstotnega prispevka. Ta seznam je priložiti položnici ali pa ga je do 15. marca 1952 poslati neposredno osrednjemu finančnemu uradu (Zentralfinanzamt), Wien III, Landstrasser Hauptstrasse Nr. 148a. Pošne položnice je mogoče dobiti pri vsakem finančnem uradu in pri vsakem poštnem uradu.

ADOLF CAMPIDELL

SLIKAR - ZLATAR - KIPAR

Prevzemam VSA POPRAVILA CERKVA

in vzdavo OKLOPNIH TABERNAKLJEV

FEISTRITZ ANDER DRAU - Kärnten

WIENER INTERNATIONALE MESSE
(Dunajski mednarodni velesejem)

OD 9. - 16. MARCA 1952

MODA — VSAKODNEVNE POTREBŠČINE — TEHNIKA — KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO — POKUSNA VIN

Posebna razstava „LOV IN VARSTVO NARAVE V AVSTRIJI“

Razvoj lova v Avstriji od kamene dobe do danes — Razstava trofej zveznih dežel — Foto-razstava: Lov s foto-kamejo — Gospodarski pomen lova — Razstava: ureditev revirja in živa divjačina

25 odstotkov popusta na vseh železnicah in avtobusih avstrijskih državnih železnic in na poštinih avtobusih, ki vozijo na Dunaj.

Elektro-Rauter, Beljak-Villach

Instalacije, svetilke, električni štedilniki, radijski aparati, električne naprave, hladilniki.

OTVORITEV POSLOVANJA! Sporočam, da sem v Annabichl-u, St.-Veiter-Strasse 125 (dvoriščno poslopje trgovine Sabith) odprl dne 18. februarja 1952

drogerijo - parfumerijo
trgovino s sanitetnimi
potrebščinami

Vesel bom, ako bom mogel tudi Vas pozdraviti kot svojega odjemalca. Potrudil se bom, da Vam bom vedno strokovno svetoval in najboljše postregel.

ANTON FRITZ, drogist.

MALI OGLASI

Vsaka beseda stane 1.10 šil. (in 10% davka).

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil. (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec, št. 43-58).

Kdor išče delavca, kdor išče službo, ako kaj kupuješ, ako prodajaš — k vsemu Ti pripomore Mali oglas v „Našem tedniku“.

V upravi „Našega tednika“ si morete izposoditi raznovrstne knjige. Tu morete tudi kupiti lepe slovenske knjige.

6000 gramofonskih plošč Vam je na izbiro RADIO PRINZ, Celovec, Kardinalplatz 8, Železna Kapla (Pribilova hiša).

Oglašuj
v našem listu

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

Stadtheater

Predstave ob 16. in 18. uri, v ponedeljek tudi ob 20. uri.

Od 22. do 28. II. „Die Unbesiegt“, Dne 29. II. „Das ewige Spiel“

Prechtl

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30. Od 22. do 28. II. „Das Geheimnis der scharlachroten Blume“.

BELJAK-VILLACH

Bahnhofslichtspiele

Predstave ob 12., 16. uri, ob 18.15 ter ob 20.30, ob nedeljah tudi ob 10. uri dopoldne.

Od 22. do 25. II. „Weisse Teufel“, Od 26. do 28. II. „Einer weiss zuviel“.

POZOR!

Ob vsaki priliki najlepše darilo!

Slovenske plošče
za tu- in inozemstvo

Sada je vrijeme (iz filma „Dama v hermelinu“) — Serenada Opatije — Terezinka — Vozniki nam pripeljejo — Dekle prinesi mi vode — Dekle prinesi mi vo-

de (Vokalni kvintet) — Čej so tiste stezice — Ste videli barona — Liepa ura sonce sije — Kmečki valček — Skoz vas — Alenka — Ljubljanski nogomet (na har-

moniki) — Da bi jaz vedela — Za mal, dnarja mal muzike — Ti-Pi-Tin (foxtrot) — Meluzina (foxtrot) — Carmen (simfonijski orkester) — Carmen (simfonijski orkester).

Naročite takoj
zaloga je majhna!

Uprava „Našega tednika“ v Celovcu
Viktringer Ring 26

Kupujte predvsem pri trgovcih, ki oglašajo v našem listu!

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. — Cena mesečno 3 šil., za inozemstvo 4 dolarje. — Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik dipl. trg. Janko Urank, Celovec, Viktringer Ring 26. — Tisk: „Carinthia“, Celovec, Völkermarkter Ring 25. Telefonska številka uredništva in uprave 43-58. — Poštni čekovni urad št. 69.793.